west vlaanderen werkt

Klare Kijk
door Onderzoek
en Advies

Scan hier voor de tabletversie

iPad Android

3. 2013 • Driemaandelijks: aug - sep - okt • jaargang 55 • Afgiftekantoor Gent X • Mail P209117

Productinnovatie in West-Vlaanderen

- Innovatie in West-Vlaanderen: de polsslag en de pijnpunten
- Is West-Vlaamse industrie gedreven door productinnovatie?
- New Holland bouwt nieuw innovatiecentrum in Zedelgem
- Praktijkcases: Bekaert, Renson, Pidy en Weverij Clarysse
- Berger Group (autogordels) bouwt nieuwe productie-unit in Ieper

ondernemen in
west-vlaanderen

west-vlaamse intercommunale

publieke ontwikkelaar en beheerder van bedrijventerreinen

info

baron ruzettelaan 35
8310 brugge
www.wvi.be
T +32 (0)50 36 71 71
E infoloket@wvi.be

© KLAAS VERDRU

- **ambachtelijke zones en lokale bedrijventerreinen**
- **regionale bedrijventerreinen**
- **bedrijfsverzamelgebouwen**
- **reconversie industriële panden**
- **specifieke zones zoals ›**
  - luchthavengebonden bedrijvenzone
  - watergebonden bedrijvenzone
  - transport & distributie
  - detailhandelszone
  - kantorenzone
  - dienstenzone
- **gemengde stadsontwikkelingsprojecten**

west vlaanderen werkt

3.2013 - n° 244 - 55ste jaargang

Productinnovatie in West-Vlaanderen

Ten geleide:
De polsslag en de pijnpunten van de West-Vlaamse innovatiedrang 3
Jean de Bethune, Gedeputeerde voor Economie Provincie West-Vlaanderen

Innovatie loont 5
Nele Depestel, POM West-Vlaanderen

Hoe gedreven is de West-Vlaamse industrie door productinnovatie? 12
Hannes Kesteloot

Bekaert: vijfde pilootfabriek 17

New Holland investeert op hoog tempo in productinnovatie 19
Jan Bart Van In, WES

Renson (Waregem) zet steeds meer in op open innovatie 21
Hannes Kesteloot & Jan Bart Van In

De hapklare innovaties van Pidy (Ieper) 23
Jan Bart Van In

Weverij Clarysse (Pittem) innoveerde met 100% bioafbreekbare handdoek 25
Hannes Kesteloot

Conjunctuurnota, POM West-Vlaanderen 26

Spectrum: Berger Group (autogordels) bouwt nieuwe productie-unit in Ieper, logistieke opleidingen, Greenbridge Oostende, 3 voor 1, Mydibel investeert, Fabriek van de Toekomst Nieuwe Materialen 28

WES-Nieuws 34

Bij WES in de bib 36

Fiscale Focus: België fiscaal paradijs voor innovatie 38

Colofon en Publicaties WES 40

Klare Kijk door Onderzoek en Advies

West-Vlaanderen Werkt is een uitgave van WES vzw met de steun van:

ondernemen in west-vlaanderen

west vlaanderen werkt
4.2013

Volgend nummer verschijnt op **19 december 2013**

West-Vlaanderen ontcijferd &
West-Vlaanderen investeert

Partners West-Vlaanderen Werkt 2013:

REO VEILING · SYNTRA WEST · wvi · sdworx · VANDEN BROELE GRAPHIC COMMUNICATIONS · BKCP Bank Gelukkig niet de grootste.

Personeelsbeleid **voor de kmo**

Of het nu over loonberekeningen of personeelsadministratie, advies over uw loonpositionering of personeelsbeleid gaat, bij SD Worx bent u aan het juiste adres. Onze regionale kantoren in Brugge en Kortrijk leveren een persoonlijke service op maat van uw kmo.

➜ Gistelsesteenweg 294, bus 203 - 8200 Brugge - tel. 050 28 94 00 - www.sdworx.be/kmo/brugge
President Kennedypark 33 - 8500 Kortrijk - tel. 056 52 99 00 - www.sdworx.be/kmo/kortrijk

proxy
SD Worx voor de kmo

sdworx

De polsslag en de pijnpunten van de West-Vlaamse innovatiedrang

Met dit themanummer over (product)innovatie in West-Vlaanderen speelt West-Vlaanderen Werkt in op de verhoogde aandacht voor de factor 'innovatie' als speerpunt van onze economische ontwikkeling.

In een tijdperk waarin kapitaal, productie-uitrusting en arbeid wereldwijd migreren, is creativiteit een vitale troef om ons te blijven onderscheiden.
Innovatie globaliseert uiteraard ook, maar tegelijk is er een trend naar lokalisering. Dat blijkt uit succesvolle voorbeelden als Bremen, Kopenhagen en Trento.
Daarom gaat binnen het West-Vlaams economisch beleid veel aandacht naar zowel de ontwikkeling en verankering van kenniscentra als naar de economisch gerichte uitbouw van het hoger onderwijs, toegepast onderzoek en onderzoeksfaciliteiten.
Als leidraad hiervoor werd door de **POM West-Vlaanderen** het ganse landschap van onderzoek & ontwikkeling binnen onze provincie voor het eerst in kaart gebracht.
Het rapport legt ook enkele pijnpunten binnen het West-Vlaamse innovatielandschap bloot.
Zo blijkt dat de West-Vlaamse ondernemingen het in het algemeen goed doen op het vlak van O&O en innovatie maar niet zo gemakkelijk hun weg vinden naar steunmaatregelen met een hoge opstap.
De analyse leert ons ook dat West-Vlaanderen ten opzichte van de rest van Vlaanderen veel minder academische opleidingen en daaraan gekoppelde onderzoeksgroepen en -middelen heeft.

Ook de bevraging van de hogeschool **Howest** over het productinnovatiebeleid bij de 100 grootste industriële werkgevers in onze provincie, waarvan u de samenvatting leest in dit themanummer, levert enkele markante resultaten op. De meeste West-Vlaamse ondernemingen blijven ook in deze moeilijke tijden op hoog niveau investeren in productverbetering of in de ontwikkeling van nieuwe producten en toepassingen. Ze werken ook steeds meer samen met externe partners om risico's, kosten en kennis te delen. Tegelijk verwachten onze prominente maakbedrijven dat de overheid zijn rol als katalysator van innovatie verder aanscherpt en daarin minder bureaucratisch optreedt.

Deze vaststellingen motiveren het nieuwe provinciebestuur om in de toekomst blijvend werk te maken van het sterker ontwikkelen van de academische onderbouw en het verhogen van de onderzoeksmiddelen voor West-Vlaanderen, inclusief de ambitie om meer ondernemingen toe te leiden naar de beschikbare kennis en expertise en de bestaande subsidiekanalen.

Deze acties kaderen trouwens in een reeks uitdagingen die de Provincie West-Vlaanderen aangaat om in deze legislatuur de basisvoorwaarden te creëren voor een structurele én duurzame economische transformatie.

Jean de Bethune
Gedeputeerde voor Economie
Provincie West-Vlaanderen
Voorzitter POM West-Vlaanderen

Als bedrijfsleider verdient u een investeringskrediet dat net zo dynamisch is als u.

Wil u een nieuwe vennootschap oprichten, een zaak overnemen, vastgoed verwerven of renoveren, machines of nieuwe voertuigen kopen? Met de verschillende formules van het **BKCP Investeringskrediet** helpen wij dynamische bedrijfsleiders hun doelstellingen realiseren.

Heeft u meerdere projecten? Wij hebben evenveel oplossingen!

Wenst u meer informatie?
Aarzel dan niet contact op te nemen met één van onze kantoren.

BKCP Bank, thuis in West-Vlaanderen

BKCP Brugge	Adriaan Willaertstraat 9	8000	Brugge	BKCP_brugge@bkcp.be	050/44.59.00
BKCP Knokke-Heist	Lippenslaan 115	8300	Knokke-Heist	BKCP_knokke@bkcp.be	050/60.37.01
BKCP Kortrijk	Veemarkt 20	8500	Kortrijk	kortrijk@bkcp.be	056/23.18.12
BKCP Oostende	Hendrik Serruyslaan 34	8400	Oostende	BKCP_oostende@bkcp.be	059/70.52.89
BKCP Tielt	Markt 35	8700	Tielt	BKCP_tielt@bkcp.be	051/40.23.76
BKCP Waregem	Stationsstraat 75	8790	Waregem	waregem@bkcp.be	056/61.26.76
BKCP Ieper	Rijselstraat 7	8900	Ieper	BKCP_ieper@bkcp.be	057/20.33.01
BKCP Menen	Grote Markt 22	8930	Menen	menen@bkcp.be	056/22.78.14
BKCP Roeselare	Noordstraat 41	8800	Roeselare	roeselare@bkcp.be	051/25.22.73

BKCP Bank

Gelukkig niet de grootste.

Gelieve contact op te nemen met een BKCP-kantoor voor elke concrete inlichting, de volledige tarifaire- en contractuele voorwaarden voor dit product. Meer informatie is ook beschikbaar op www.bkcp.be. Opgelet: Geld lenen kost ook geld.

BKCP cvba – Waterloolaan 16, 1000 Brussel, België - BTW BE 0403 256 813 – RPR Brussel – IBAN: BE30 1141 1111 1511 – BIC BKCP BE B1 BKB - FSMA 016758A

Verantwoordelijke uitgever: Koen Spinoy - Waterloolaan 16 - 1000 Brussel – nr. FSMA 016758A

Een staalkaart van Onderzoek & Ontwikkeling in West-Vlaanderen

Nele Depestel • afdelingshoofd Data, Studie en Advies, POM West-Vlaanderen

Nele Depestel

De POM West-Vlaanderen verzamelde indicatoren om innovatie in West-Vlaanderen te meten (deel 1) en analyseerde de West-Vlaamse bedrijven die aan onderzoek en ontwikkeling doen (deel 2). Dit was pionierswerk, want nog nooit werd alle beschikbare informatie over West-Vlaanderen samengebracht, inclusief het verzamelen van nieuw materiaal. Onderzoeksmethodieken om Onderzoek en Ontwikkeling (O&O) in kaart te brengen, waren wel beschikbaar op Vlaams en Europees niveau, maar nog niet op provinciaal niveau. De medewerking van diverse organisaties, nauw betrokken bij O&O, alsook consultaties, lobby- en veldwerk lagen aan de basis van het onderzoek. De resultaten werden einde juni 2013 gebundeld in het rapport '*Onderzoek en Ontwikkeling in West-Vlaanderen*'. Dit artikel is een samenvatting van onze studie.

DEEL 1
O&O-PARAMETERS IN KAART

Besteding van O&O-subsidies

West-Vlaamse bedrijven vinden vlot de weg naar de *kmo-portefeuille voor technologieverkenning* van het Agentschap Ondernemen (Vlaamse overheid) maar hinken behoorlijk achterop wat betreft deelname aan het Zevende Kaderprogramma van de Europese Unie. Een opvallend gegeven is dat niet alle steunmaatregelen van het Vlaams *Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT)* even gekend zijn of gebruikt worden door West-Vlaamse bedrijven: sommige programma's, zoals het programma Onderzoek en Ontwikkeling en het kmo-programma, doen het (zeer) goed in West-Vlaanderen terwijl andere, zoals bijvoorbeeld het VIS-programma, duidelijk beter kunnen.

De steun die het **IWT** verstrekt, kan worden opgesplitst in verschillende steunprogramma's (voor verschillende doelgroepen) (**zie figuur 1**). De grootste budgetten waarvan bedrijven rechtstreeks gebruik kunnen maken, zitten vervat in het programma voor Onderzoek en Ontwikkeling (95,2 miljoen euro in 2011), het VIS-programma (18,9 miljoen euro) en het kmo-programma (15,3 miljoen euro). Respectievelijk 67,8% en 19,4% van alle projectsteun die West-Vlaanderen in 2011 via het IWT ontving, is afkomstig uit het programma voor Onderzoek en Ontwikkeling en uit het kmo-programma, samen goed voor **19,6 miljoen euro**. Binnen het kader van het kmo-programma is 28,4% van alle Vlaamse steun bestemd voor West-Vlaamse actoren. West-Vlaanderen scoort dus heel goed met betrekking tot het kmo-programma.

Van alle steun die in Vlaanderen

Figuur 1
Evolutie van de IWT-projectsteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie in West-Vlaanderen, 2007-2011 (x 1.000 euro)

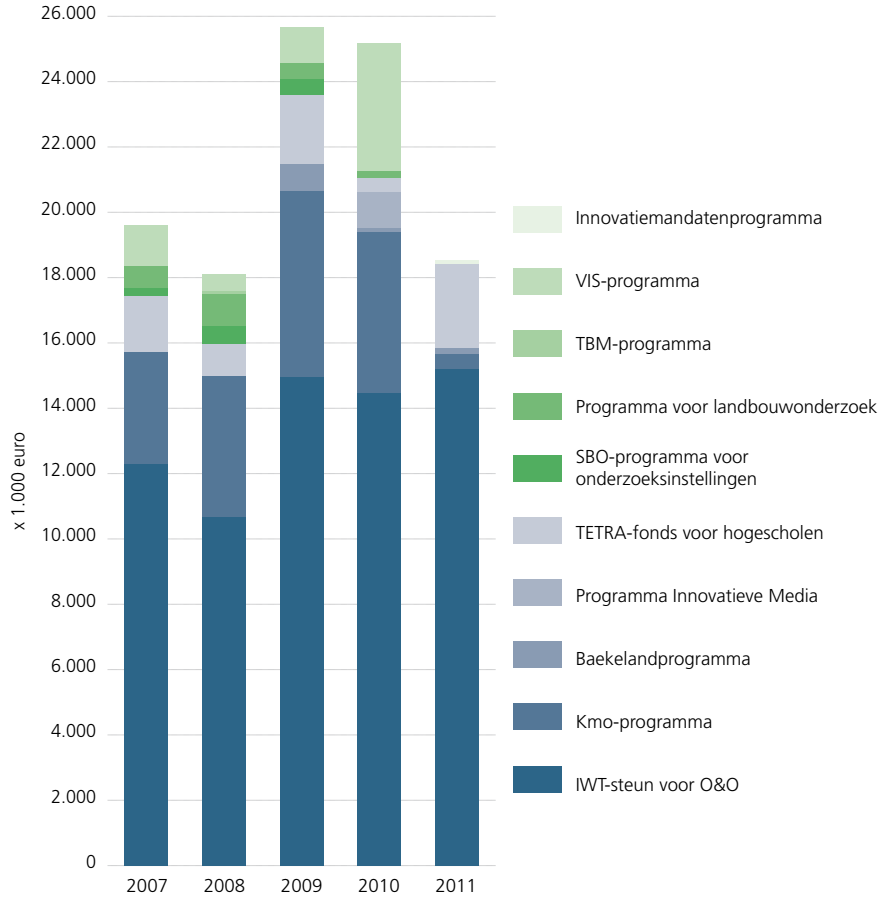

BRON: IWT, verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen

Figuur 2
Verdeling van het West-Vlaamse projectbudget (a) gesubsidieerd met de kmo-portefeuille, optie technologieverkenning, periode 2009-2012 (b), volgens dienstverlener

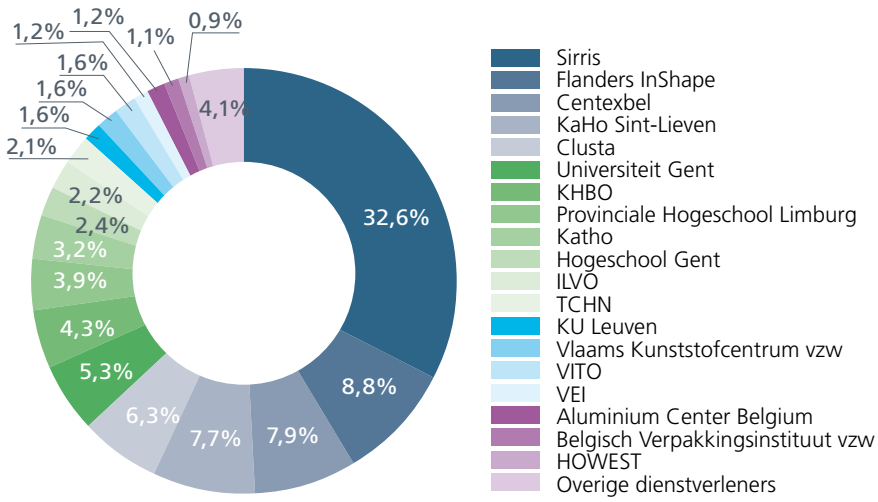

(a) Ingediende, bevestigde, lopende en afgewerkte projecten. Geannuleerde of stopgezette projecten werden buiten beschouwing gelaten.
(b) Voor het jaar 2012 betreft het de cijfers van de eerste jaarhelft.

BRON: Agentschap Ondernemen, afdeling Economisch Ondersteuningsbeleid, verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

wordt toegekend in het kader van het **programma voor Onderzoek en Ontwikkeling**, is 16% bestemd voor West-Vlaanderen. Dat is niet slecht maar kan in vergelijking met andere indicatoren van economische activiteit[1] zeker ook nog wel beter.
Geen enkel West-Vlaams bedrijf ontving in 2011 steun vanuit het **VIS-programma**. Van 2007 tot en met 2010 was het aandeel van West-Vlaamse bedrijven binnen dit programma heel beperkt (van 1 tot maximaal 10,6% van de toegekende projectsteun).

Sedert de start van de **kmo-portefeuille voor technologieverkenning** in 2009 tot midden 2012 werden in totaal 859 projectaanvragen voor technologische adviezen door het Agentschap Ondernemen ondersteund voor een totaalbedrag van 6,2 miljoen euro. **28,6%** van het aantal projecten en **27,1%** van de projectsteun zijn voor kmo's uit de provincie West-Vlaanderen. Het betreft **246 projecten** uit West-Vlaanderen en dat omvat een geglobaliseerd projectbudget van **1,7 miljoen euro**. Wetende dat maar 20,9% van alle Vlaamse kmo's West-Vlaams is, kunnen we besluiten dat de West-Vlaamse kmo's proportioneel meer gebruikmaken van deze subsidiemaatregel dan de andere provincies in Vlaanderen. In 2011 betrof het een absoluut bedrag van ongeveer **0,7 miljoen euro**, wat veel bescheidener is dan de IWT-steun (zie hoger).

Rol van de O&O-dienstverleners

(zie figuur 2)
Sirris, Flanders InShape, Centexbel, KaHo Sint-Lieven en Clusta zijn de vijf belangrijkste dienstverleners waarop de West-Vlaamse bedrijven een beroep deden in het kader van de kmo-portefeuille. De eerste West-Vlaamse hogeschool (KHBO) staat op plaats zeven. KHBO (dat in september 2013 opging in een fusie met Katho onder de naam Vives) begeleidde 15 van de 246 West-Vlaamse projecten, voor een totaal projectbudget van 73.455 euro (of 4,3% van het West-Vlaamse projectbudget). De tweede West-Vlaamse hogeschool die we in de rangorde terugvinden is Katho met vijf projecten en

53.700 euro (3,2%).
Howest begeleidde drie West-Vlaamse projecten voor een totaalbedrag van 15.700 euro (0,9%). De West-Vlaamse hogescholen vertegenwoordigen daarmee net geen 10% van het aantal West-Vlaamse projecten en 8,5% van het gesubsidieerde West-Vlaamse projectbudget. Deze rangorde is evenwel gebaseerd op de dienstverlening in het kader van de kmo-portefeuille, pijler technologieverkenning. Naast de gesubsidieerde dienstverlening is er ook nog de niet-gesubsidieerde dienstverlening, zowel van de hogescholen (bv. contractonderzoek) als van de onderzoekscentra.

Weinig Europees manna

Het aandeel van West-Vlaanderen in de voorlopig[2] 1.543 Vlaamse deelnames aan het **Zevende Kaderprogramma van de Europese Unie** (**KP7**) over alle vier de deelnemerscategorieën[3] valt bijzonder laag uit, namelijk 5,4%. Het aandeel van de bedrijven in het aantal deelnames en de deelnametoelage is binnen West-Vlaanderen aanzienlijk hoger dan in Vlaanderen; in West-Vlaanderen zijn de bedrijven goed voor 75,3% van de deelnametoelage en voor 67,5% van het aantal deelnames terwijl in Vlaanderen de bedrijven met 21,1% van de deelnametoelage en 29,7% van het aantal deelnames pas de derde belangrijkste deelnamecategorie zijn, na de universiteiten/hogescholen en de onderzoekscentra.
KP7 was goed voor een subsidiestroom van **17,1 miljoen euro** Europese middelen naar West-Vlaanderen in de periode 2007 - medio 2012. Daarvan is ongeveer 12,8 miljoen euro naar West-Vlaamse bedrijven gegaan.
Het onderzoek van de subsidiekanalen voor O&O was een manier om het O&O-landschap in West-Vlaanderen in beeld te brengen. Er zijn echter ook bedrijven die innoveren zonder een beroep te doen op deze subsidies. In een ander luik van de studie probeerden we daarom op een alternatieve manier het profiel van de O&O-onderneming in West-Vlaanderen te schetsen (cf. infra).

Figuur 3
Aantal patentaanvragen bij het EPO (per miljoen inwoners), Vlaamse provincies, Vlaamse Gewest en België, 2008

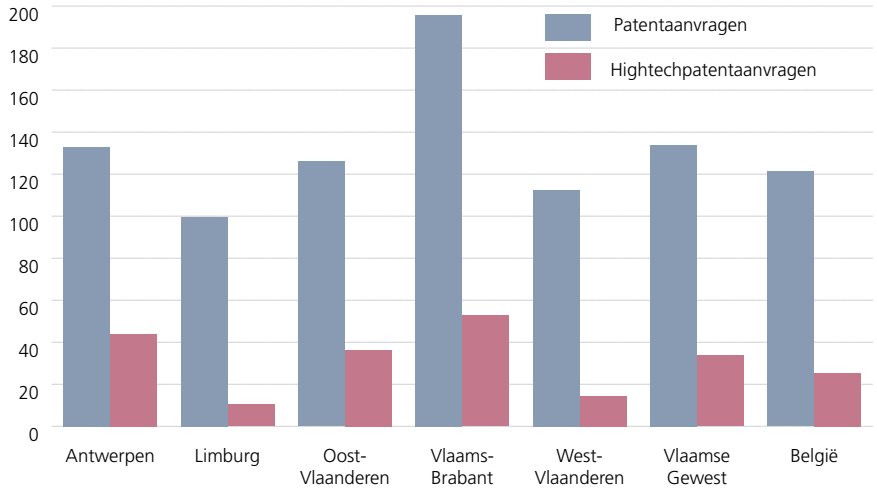

BRON:Eurostat, verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

O&O in de onderwijssector

Als we de verdeling van de onderzoeksmiddelen in Vlaanderen voor **hoger onderwijs** bekijken[4] dan stellen we vast dat 1,3% van de onderzoeksmiddelen die in Vlaanderen beschikbaar zijn, worden ingezet in West-Vlaanderen. Omdat in dit cijfer de gegevens van de Kulak niet inbegrepen zijn, ligt dit percentage voor West-Vlaanderen in de realiteit zeker hoger.
Het West-Vlaamse hoger onderwijs blijkt vrij succesvol te zijn in het binnenhalen van projectmatige steun (PWO, TETRA), maar structurele steun voor onderzoek voor West-Vlaamse hogescholen hinkt zwaar achterop.

Intellectuele eigendom

(**zie figuur 3**)
Het aantal **patentaanvragen** per miljoen inwoners volgens de Europese procedure ligt in West-Vlaanderen onder het Vlaamse gemiddelde. Dit is ook het geval bij de hightechpatentaanvragen. In Vlaanderen kan 25,2% van de patentaanvragen worden bestempeld als hightech, in West-Vlaanderen is dit slechts bij 12,9% van de patentaanvragen het geval. West-Vlaanderen vertegenwoordigt 15,6% van alle Vlaamse patentaanvragen bij het EPO en 8,1% van het aantal hightechpatentaanvragen.
In 2012 werden in totaal 621 Belgische octrooien gepubliceerd die anderhalf jaar

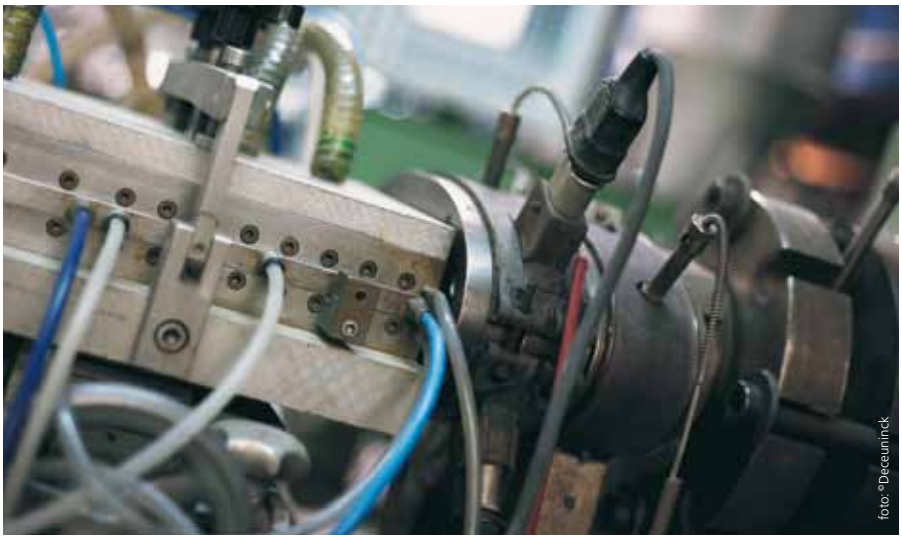
foto: ©Deceuninck

daarvoor werden ingediend bij de Dienst voor de Intellectuele Eigendom (volgens de Belgische procedure). Ruim **een vierde** van dit aantal Belgische octrooien is afkomstig uit West-Vlaanderen. West-Vlaamse ondernemingen lijken verhoudingsgewijs meer Belgische octrooien aan te vragen dan Europese. Dat zou kunnen te maken hebben met het typische kmo-landschap. Elementen zoals afzetmarkt, export en de kostprijs van het octrooi zullen dan zeker een rol spelen. De lagere kostprijs van een Belgisch octrooi past beter binnen de kleine budgetten van een kmo. Indien de bedrijven investeren in een Europees octrooi, moet men deze investering ook kunnen terugverdienen via voldoende afzetmarkt in de andere EU-landen. Enkel de grotere (internationale) bedrijven denken wellicht onmiddellijk op Europees (internationaal) niveau en hebben grotere budgetten ter beschikking voor registratie van intellectuele eigendomsrechten. Bedrijven/sectoren die meer exportgericht zijn, hebben ook een ruimere bescherming nodig.

Tewerkstelling

In 2009 telden de West-Vlaamse ondernemingen 4.237 personeelsleden die rechtstreeks (onderzoekers) en onrechtstreeks (dienstverlening) betrokken zijn bij O&O. Het aandeel van West-Vlaanderen in het Vlaamse Gewest is daarmee slechts **8,1%**.

Op het vlak van tewerkstelling van onderzoekers en O&O-personeel in verhouding tot de totale tewerkstelling in de ganse provincie (zie **figuur 4**), scoort West-Vlaanderen opnieuw ondermaats ten opzichte van het Vlaamse Gewest. In West-Vlaanderen is slechts 0,9% van de totale tewerkstelling O&O-personeel en 0,5% zijn onderzoekers. In gans Vlaanderen is 1,9% actief in O&O, het aandeel van de onderzoekers ligt er hoger dan 1%.

In 2010 waren in West-Vlaanderen 4.085 personen tewerkgesteld in de hoogtechnologische industrie en 4.292 personen in de hoogtechnologische kennisintensieve diensten. Het aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen inzake het aantal werknemers in de hoogtechnologische kennisintensieve diensten ligt opvallend laag (8,8%) maar met een nagenoeg even hoog aantal werknemers in de hoogtechnologische industrie realiseert West-Vlaanderen wel een aandeel van 21,3% in het totale Vlaamse contingent.

Figuur 4
Aandeel van O&O-personeel en onderzoekers in de totale tewerkstelling, Vlaamse provincies, Vlaamse Gewest en België, 2009

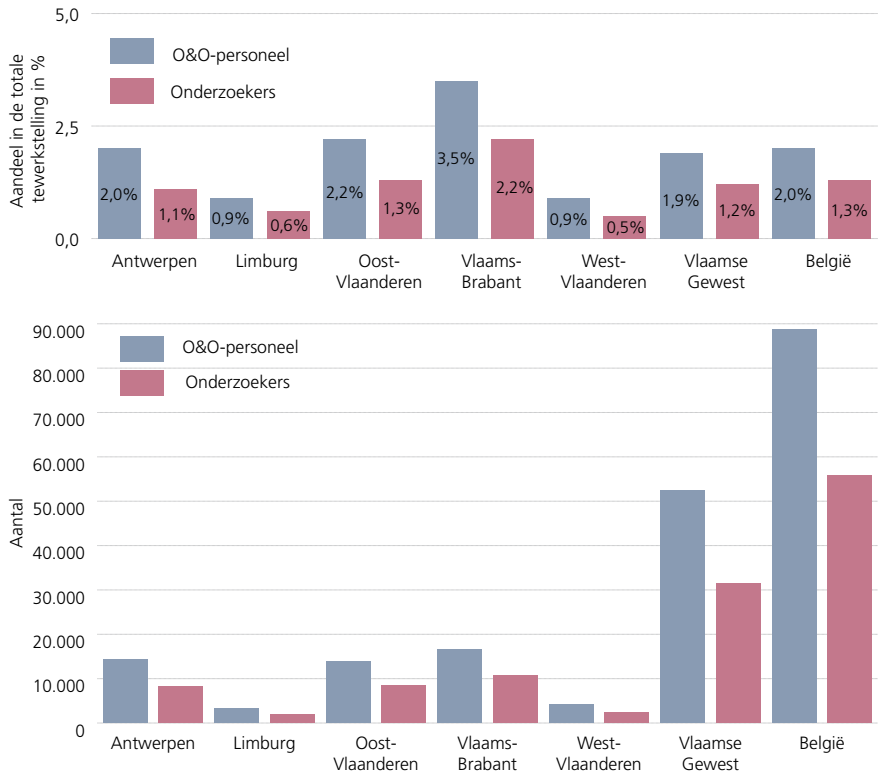

BRON: Eurostat, verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

DEEL 2
PROFIEL VAN DE WEST-VLAAMSE O&O-ONDERNEMINGEN

We analyseerden in West-Vlaanderen **625** ondernemingen die investeren in Onderzoek en Ontwikkeling. We vergeleken deze ondernemingen met een referentiegroep van 53.172 ondernemingen, die we verder in deze analyse de referentieondernemingen noemen.

West-Vlaamse O&O-ondernemingen zijn geconcentreerd rond de grotere agglomeraties. Het zijn vooral industriële bedrijven, met grote vertegenwoordiging uit de sectoren metaal, textiel en voeding. Het lage aandeel O&O-ondernemingen uit de bouwsector valt op. West-Vlaamse O&O-ondernemingen zijn gemiddeld **ouder, groter en financieel gezonder** dan de referentieondernemingen.

De meeste van deze O&O-ondernemingen zijn gevestigd in de arrondissementen Kortrijk (32,3%), Roeselare (20,3%) en Brugge (15,7%). Deze arrondissementen staan ook in de top drie inzake aandeel O&O-ondernemingen in het aantal referentieondernemingen (respectievelijk 23,4%, 13,0% en 24,3%).

Ondernemingen met O&O-activiteiten zijn opvallend ouder dan de gemiddelde onderneming in West-Vlaanderen. Ruim de helft (54,6%) van de West-Vlaamse O&O-ondernemingen is 21 à 50 jaar oud. Amper 2,1% van de O&O-ondernemingen is 'starter' en 10,7% is 'groeier'[5]. Het lage aandeel starters en groeiers actief op het gebied van O&O kan ertoe leiden dat de economie te weinig zal vernieuwen en betekent een bedreiging voor de toekomstige economische ontwikkeling.

Van de 55.257 werknemers in O&O-ondernemingen is 12,8% actief in een kleine O&O-onderneming. In middelgrote O&O-ondernemingen is 27% aan het werk en in grote O&O-ondernemingen is dit 60,2%. De referentieondernemingen telden in totaal 255.519 werknemers. Hiervan was 44,5% actief in een kleine onderneming, 22,6% in een middelgrote onderneming en 33% in een grote onderneming.

Ruim een vierde (27,8%) van de West-Vlaamse O&O-ondernemingen is actief in de **metaalsector**. De O&O-ondernemingen in de textielsector en de groothandel vervolledigen de top drie met respectievelijk 11,4% en 9,1% van alle West-Vlaamse O&O-ondernemingen.

Bij de O&O-ondernemingen is 68,5% actief in de industrie en 27,8% in de tertiaire sector. De bouwsector vertegenwoordigt slechts 2,2% van de O&O-ondernemingen. Bij de West-Vlaamse referentieondernemingen ziet de verdeling naar sector er enigszins anders uit. De tertiaire sector in West-Vlaanderen vertegenwoordigt 67,9% van de referentieondernemingen, de bouwsector staat op de tweede plaats met 14,1% van de referentieondernemingen en de industrie vervolledigt de top drie met 8,2%.

Financiële parameters

Het overgrote deel van de O&O-ondernemingen heeft een goede liquiditeitstoestand.

Ook de financiële onafhankelijkheid van de O&O-ondernemingen zit vrij goed. De verhouding eigen vermogen ten opzichte van totaal vermogen is bij de O&O-ondernemingen gemiddeld dan wel iets lager dan de West-Vlaamse referentieondernemingen maar het aandeel ondernemingen dat de kritische waarde van een derde eigen vermogen in het totale vermogen niet haalt, is kleiner bij de O&O-groep dan bij de ondernemingen uit de referentiegroep.

In 2010 noteerden de West-Vlaamse O&O-ondernemingen een nettorentabiliteit van het eigen vermogen van gemiddeld 11,92%. Bij de referentieondernemingen ligt de gemiddelde nettorentabiliteit een stuk lager (7,31%).

Als we de rentabiliteit, solvabiliteit en liquiditeit met elkaar in verband brengen dan kunnen we concluderen dat 55,4% van de O&O-ondernemingen een goede tot zeer goede financiële situatie kende in 2010 tegenover net de helft (50,5%) van de referentieondernemingen

Via de toegevoegde waarde leveren de ondernemingen een bijdrage tot het bruto regionaal product. Om de intensiteit van die bijdrage te meten, wordt de toegevoegde waarde in verhouding tot de bedrijfsopbrengsten gebracht. De toegevoegdewaarderatio van de O&O-ondernemingen bedroeg in 2010 gemiddeld 25,4% en ligt daarmee hoger dan de gemiddelde toegevoegdewaarderatio van de West-Vlaamse referentieondernemingen (22,1%).

Besluiten

Uit de data die in het onderzoek verzameld en geanalyseerd werden, komen enkele tendensen naar voren:

- De **West-Vlaamse ondernemingen** doen het **in het algemeen goed op het vlak van O&O en innovatie**. Een behoorlijk aandeel van de in kaart gebrachte Vlaamse kmo-subsidies vloeit terug naar West-Vlaanderen. Er is evenwel een significant verschil op te merken tussen eerder laagdrempelige programma's zoals de kmo-portefeuille en steunmaatregelen met een hogere opstap zoals het Zevende Kaderprogramma van de EU. Het West-Vlaamse aandeel in deze laatste categorie bedroeg in de periode 2007-2012 slechts 5,4%.
- Dit duidt meteen op een **onderliggende discrepantie**: West-Vlaanderen heeft ten opzichte van de rest van Vlaanderen **minder academische opleidingen en daaraan gekoppelde onderzoeksgroepen en -middelen**. Dit wordt weerspiegeld in het feit dat slechts 1,3% van de Vlaamse onderzoeksmiddelen voor hoger onderwijs in 2012 naar West-Vlaanderen ging. Dit cijfer geeft weliswaar niet het volledige verhaal weer (de onderzoeksmiddelen van Kulak bijvoorbeeld konden niet in rekening worden gebracht), maar duidt toch op een minder sterk ontwikkelde academische onderbouw, die nochtans cruciaal is om de West-Vlaamse ondernemingen te ondersteunen in hun O&O en innovatiestrategieën.
- De provincie scoort dan wel weer sterk

op het vlak van toegepast onderzoek, verbonden aan de opleidingen en expertisecentra van de West-Vlaamse hogescholen Howest, KATHO en KHBO. Zo gaven de West-Vlaamse hogescholen in 2011 circa 14 miljoen euro aan O&O, of ruim 17% van de uitgaven van alle Vlaamse hogescholen samen. Naast deelname aan programma's zoals PWO en TETRA, sluiten zij ook bilaterale contracten met ondernemingen af inzake onderzoek en dienstverlening.

Hoewel de voorliggende studie slechts een eerste aanzet is, tekenen de tendensen en de daarmee gepaard gaande aandachtspunten zich duidelijk af: er dient in de toekomst blijvend werk te worden gemaakt van het sterker ontwikkelen van de academische onderbouw en het verhogen van de onderzoeksmiddelen voor West-Vlaanderen. Bovendien kunnen en moeten nog meer ondernemingen worden toegeleid naar de beschikbare kennis en expertise en de bestaande subsidiekanalen.

Om deze acties te kunnen realiseren, staat samenwerking voorop. Slechts wanneer zowel **O**verheid, **O**nderwijs & onderzoek als de **O**ndernemingen in onze provincie hun expertise, netwerk, middelen en slagkracht bundelen, kan een belangrijke toegevoegde waarde worden gecreëerd. **Deze bundeling van krachten of O3**, moet een **exponentiële hefboom** creëren om ondernemingen in de provincie nog beter te kunnen ondersteunen. Wat betreft de 'O' van overheid zal de Provincie West-Vlaanderen alvast een voortrekkersrol opnemen om samen met de andere actoren vorm te geven aan het West-Vlaamse actieplan voor een kennisgedreven groei.

◗ De integrale POM-studie Onderzoek en Ontwikkeling in West-Vlaanderen is te downloaden op www.pomwvl.be/onderzoek-ontwikkeling-west-vlaanderen. ■

[1] Zo heeft West-Vlaanderen op het vlak van bijvoorbeeld toegevoegde waarde, actieve ondernemingen en bevolking aandelen van respectievelijk 17,7%, 21,4% en 18,4% in het Vlaamse cijfer.

[2] Situatie op 19 juni 2012 waarbij op dat moment ongeveer 53% van het totale voorziene deelnamebudget is toegekend.

[3] 1) Bedrijven, (2) Onderzoekscentra, (3) Universiteiten/hogescholen en (4) Overige (overheidsinstellingen, non-profitorganisaties, EEI's, internationale organisaties, GCO's en andere instellingen die niet in de andere drie categorieën thuishoren).

[4] Het betreft een optelsom van volgende middelen/fondsen: academiseringsmiddelen, onderzoekssokkel/variabel onderzoeksdeel, PWO-middelen, Hercules, IOF, BOF, FWO en Tetrafonds.

[5] Starter: niet langer dan drie volledige kalenderjaren ingeschreven in KBO. Groeier: Tussen vier en tien volledige kalenderjaren ingeschreven in KBO.

Uw toekomst uitbouwen met advies op maat

ALASKA

Bij Alaska zijn we gepassioneerd door ACCOUNTANCY, AUDIT en ADVIES. Dat zijn we vanuit verschillende kantoren in België. Alaska is hét Belgisch samenwerkingsverband van accountants- en advieskantoren waar persoonlijke aanpak en kwalitatieve dienstverlening geen holle slogans zijn.

Wij adviseren zowel KMO's als VZW's betreffende:

- Boekhouding en accountancy
- Fiscaliteit
- Familiale opvolging
- Overnames en herstructureringen
- Juridische aangelegenheden
- Subsidies
- Persoonlijke Financiële Strategie

www.alaska-group.eu

Kantoren West-Vlaanderen

Alaska Brugge
Koningin Astridlaan 200
B-8200 Brugge
T. +32 (0)50 38 80 04
info.brugge@alaska-group.eu

Alaska Ieper
R. Colaertplein 27
B-8900 Ieper
T. +32 (0)57 21 23 31
info.ieper@alaska-group.eu

Alaska Kortrijk
Engelse Wandeling 76
B-8510 Kortrijk - Marke
T. +32 (0)56 22 26 02
info.kortrijk@alaska-group.eu

Hoe gedreven is de West-Vlaamse industrie door productinnovatie?

Onderzoek bij 100 West-Vlaamse productiebedrijven

Hannes Kesteloot • Bachelor netwerkeconomie

Hannes Kesteloot

howest
De Hogeschool West-Vlaanderen
Lid van de Associatie Universiteit Gent

Productinnovatie is voor de West-Vlaamse industriële bedrijven een hot topic. De meeste ondernemingen blijven investeren in productverbetering of in de ontwikkeling van nieuwe producten en toepassingen. Ondanks de crisis stijgt het budget voor Onderzoek en Ontwikkeling bij 42% van de 100 grootste West-Vlaamse productiebedrijven, evenals het aantal medewerkers in hun innovatieafdeling. Enkel het aantal nieuwe producten neemt (tijdelijk?) af. Bovendien willen de actoren veel efficiënter hun innovatieoutput beheren en de risico's drastisch verminderen. In die optiek maken steeds meer West-Vlaamse ondernemingen, ondanks het cliché over hun gesloten en conservatieve karakter, gebruik van het model van open innovatie. Daarbij werken ze samen met derden om risico's, kosten en kennis te delen. Opmerkelijk: 56% van de bevraagde doelgroep stelt (met enige nuance) dat de overheid zijn rol als katalysator van innovatie onvoldoende waarmaakt.
Dat alles blijkt uit een bevraging van WES en de hogeschool Howest bij de 100 grootste industriële werkgevers in West-Vlaanderen.

Hoe gaan de topondernemingen in West-Vlaanderen om met de factor productinnovatie? Hoe belangrijk vinden zij innovatie en worden er hiervoor meer of minder mensen en middelen ingezet? Wat zijn de reële resultaten van hun investeringen in productinnovatie? Welke obstakels ondervinden zij bij hun innovatie-inspanningen?
Deze vragen vormen de leidraad van ons onderzoek naar het belang van productinnovatie binnen de West-Vlaamse maakbedrijven.
Doelgroep van de bevraging waren de **100 grootse industriële werkgevers** in West-Vlaanderen. Zij werden geselecteerd op basis van hun tewerkstellingspeil: het gemiddeld aantal voltijdse equivalenten (VTE) in 2012.
De bevraging bij de 100 grootste ondernemingen in West-Vlaanderen gebeurde overwegend via een telefonische enquête. In een aantal gevallen was er een gesprek in het bedrijf zelf.

Hannes Kesteloot finaliseerde in juni 2013 zijn studies als bachelor Netwerkeconomie binnen het studiegebied 'Handelswetenschappen en Bedrijfskunde' bij de West-Vlaamse hogeschool **Howest** met een bachelorproef over: 'de invloed van productinnovatie op het bedrijfsleven in West-Vlaanderen'.
Dit eindwerk kwam tot stand in samenwerking met WES, West-Vlaanderen Werkt en de POM West-Vlaanderen.

De totale responsgraad bedraagt **50%**. Vooral sommige grote voedingsbedrijven lieten liever niet in hun innovatieboekje kijken.

Wie doet aan productinnovatie?

Figuur 1
Doet u aan productinnovatie?

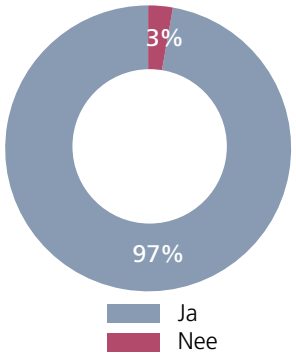

De meeste ondernemingen (**97%** van de respondenten) doen proactief aan productinnovatie (Zie **figuur 1)**. Dit moet echter gerelativeerd worden. Sommige bedrijven zijn actief in teams bezig met de creatie van nieuwe productinnovaties terwijl andere bedrijven innoveren als een spontaan (organisch) gegeven zien binnen de dagelijkse bedrijfsactiviteit. Zij opereren in dat geval zonder specifieke structuren voor innovatie. Niettemin is deze hoge quotatie een positieve indicator.

Doel van het innovatiebeleid?

Figuur 2 toont de diverse doelstellingen die de drijfveren kunnen vormen voor een innovatiebeleid.
Van de bevraagde ondernemingen stelt **88%** dat hun innovatieactiviteiten vooral gericht zijn op het **uitbreiden van het productgamma**. Meestal is dit niet de enige drijfveer en daarom komen de '*vervanging van oudere producten*' en '*een betere kwaliteit*' op een respectievelijke tweede en derde plaats. Het streven naar een 'betere kwaliteit' past meestal in de strategie van een continue verbetering van de producten van een onderneming. Welllicht daarom focust slechts 52% van de respondenten op deze doelstelling. Deze drie meest voorkomende objectieven worden meestal gecombineerd.
Ruim 52% van de ondernemingen focust zich ook op de '*introductie tot nieuwe markten*'.
Naar eigen zeggen is 29% van de grote industriële West-Vlaamse bedrijven actief bezig met innovaties die *de impact van hun producten op het milieu verminderen*. Dit zijn meestal bedrijven die een grote impact hebben op de leefomgeving.
Ten slotte doet 12% van de bevraagde ondernemingen onderzoek om de *veiligheid van hun werknemers* te verhogen. Dit is meestal het geval in risicosectoren, zoals de chemische sector, waar zo veel mogelijk schadelijke stoffen uit het product worden gehaald.

Figuur 2
Wat is het algemene doel van uw innovatiebeleid?

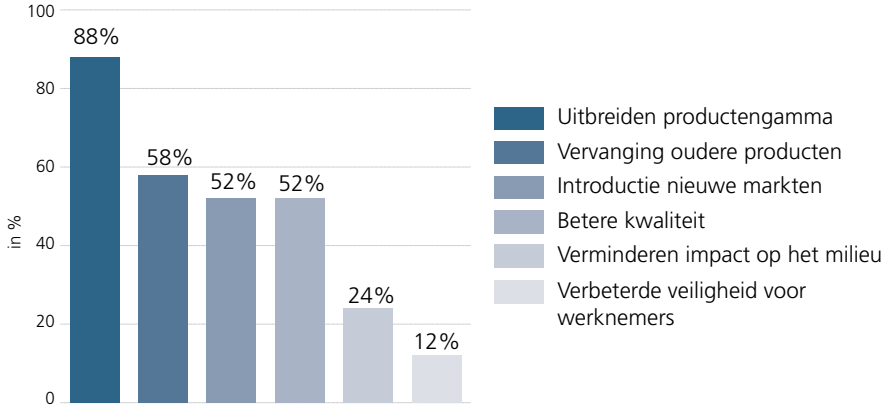

Eigen R&D-afdeling?

Investeren de bedrijven in een aparte afdeling voor R&D? Deze infrastructuur kan heel breed geïnterpreteerd en ingevuld worden. Enerzijds zijn er teamlokalen voor projectteams om in te werken. Anderzijds zijn er labo's aanwezig en apparatuur om alles uit te voeren en te testen.

85% van de ondervraagde bedrijven zegt een eigen afdeling te hebben voor R&D. Soms is dit zelfs een volledige verdieping of een apart gebouw. Slechts een klein deel van de respondenten heeft geavanceerde apparatuur in huis om zelf testen te doen. Meestal worden die testen en dat soort onderzoek, waarvoor geavanceerde en dure apparatuur nodig is, uitbesteed aan gespecialiseerde onderzoekscentra. Met die onderzoekscentra loopt er in veel gevallen ook een partnership (Zie verder pagina 14).

R&D-werknemers

Het aantal werknemers dat wordt ingezet voor R&D varieert enorm. Sommige bedrijven (vaak West-Vlaamse productiefilialen van een buitenlandse groep) hebben maar één iemand die instaat voor de ganse productinnovatie. Andere bedrijven hebben 40 tot 50 werknemers op de werkvloer voor R&D. Bij grote industriële tenoren als Bekaert, Barco, Daikin en Case New Holland in Zedelgem loopt dat op tot meer dan 100 medewerkers. Het gemiddelde aantal R&D-medewerkers bij onze 50 respondenten bedraagt **45 personen**. Er is wel een evolutie merkbaar. Het aantal bedrijven met minder dan drie personen in dienst voor productinnovatie, is een kleine minderheid. Ondernemingen werven meer en meer mensen aan voor hun R&D-afdeling. Dit is een indicator dat het besef bij West-Vlaamse ondernemingen omtrent het belang van innovatie toeneemt.
Er is ook de andere kant van het verhaal. Door de crisis verhuizen sommige bedrijven hun R&D-afdeling buitenshuis (outsourcing) of terug naar het moederbedrijf.

Aantal productinnovaties

De grootste West-Vlaamse industriële werkgevers doen gemiddeld **13 innovaties per jaar.** Sommige ondernemingen ontwikkelen tot 50 productinnovaties per jaar, terwijl andere opteren voor basisonderzoek naar de kwaliteit en de degelijkheid van hun producten. Het valt op dat de grote werkgevers meer en meer een

evenwichtspunt zoeken tussen het onderzoeken en uitvinden van nieuwe producten en het continu verbeteren van bestaande producten. Het ontwikkelen van nieuwe producten is risicovol en biedt zeker geen honderd procent kans om ook opbrengst te genereren. Door de crisis beginnen bedrijven meer en meer te beseffen dat verbeteren ook een vorm van innovatie is. Dit heeft meer kans om op korte termijn een positieve return te genereren.

Het aantal productinnovaties dat de bedrijven gemiddeld per jaar genereren, is een indicator over de productiviteit van hun R&D-afdelingen. Sommige bedrijven doen meer aan onderzoek dan aan het werkelijk ontwikkelen van nieuwe producten en/of verbeteringen. Een voorbeeld hiervan zijn sommige voedingsbedrijven: deze testen en onderzoeken eerst uitgebreid of een nieuw product wel te commercialiseren is. Aan de andere kant zijn er ook bedrijven die continu kleine verbeteringen ontwikkelen voor hun producten. Een voorbeeld hiervan zijn bedrijven die aan machinebouw doen. Continue verbetering van de machines is noodzakelijk om geen achterstand op te lopen op de concurrentie en om in te spelen op de bijkomende, soms latente noden van de klant.

Welk type innovatie?

Figuur 3 toont de belangrijkste types van innovatie bij de industriële bedrijven.

97% van de bedrijven zegt actief te werken aan het **verbeteren van bestaande producten**. Daarnaast is **85%** ook bezig met het uitdokteren van **nieuwe producten** en het uitbreiden van het productgamma. De focus ligt echter bij het uitbreiden van het productgamma en dit gebeurt niet alleen door het lanceren van een nieuw product. Dit kan ook door het adopteren van een bestaand product en er een eigen "touch" aan te geven die kenmerkend is voor het eigen bedrijf. Het zoeken van een evenwicht tussen verbeteren en het vinden van nieuwe producten is altijd al een doel geweest in productinnovatie, maar door de laagconjunctuur vermijdt men te grote risico's. Er is dus een verschuiving naar verbeteren van producten en het uitbreiden van het productgamma om die risico's te beperken maar toch te blijven innoveren.

Ongeveer **een derde** van de bevraagde ondernemingen richten hun onderzoek naar methodes om hun **producten goedkoper** te maken.

Op het vlak van productinnovatie prefereert men kwaliteit boven een goedkopere prijs. De actoren zijn ervan overtuigd dat hun innovatieve producten genoeg waarde cumuleren voor de consument om daar dan ook een hogere prijs voor te kunnen vragen.

Innovatie in de sfeer van **design** (**27%**) wordt meestal gedaan door die bedrijven en sectoren waarvoor vormgeving een belangrijke factor is, zoals bij producten die specifiek gemaakt worden om aan gebouwen te bevestigen (bijvoorbeeld bij zonneweringsfabrikant Renson).

Bij het streven naar innovatie in **verpakkingen** (**18%**) ligt de nadruk op het efficiënter maken van de verpakking en ook op het verminderen van de impact op het milieu. Dit bleek echter niet echt prioritair. Bedrijven gebruiken meer bestaande verpakkingsmethoden dan dat ze zelf nieuwe toepassingen aansturen of creëren.

Figuur 3
Welk type innovatie?

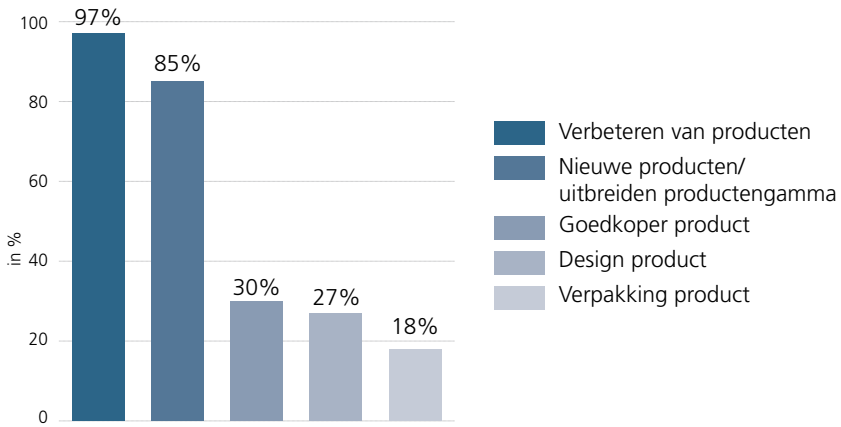

Samenwerkingsverbanden?

Steeds meer bedrijven opteren voor een open innovatiemodel waarbij ze een beroep doen op externe partners. Daarom was het interessant om na te gaan met wie er effectief wordt samengewerkt.

Figuur 4 toont dat **universiteiten** (in 85% van de gevallen) en **hogescholen** (73%) het best scoren. Tegelijk is de interactie met deze onderwijsinstellingen voor de ondernemingen een ideaal kanaal om potentiële werknemers te ontmoeten en uit te testen. Universiteiten scoren het hoogst omdat zij meestal een betere infrastructuur hebben om in te spelen op de noden van een onderzoek naar nieuwe of verbeterde producten of toepassingen.

Ook de interactie met **klanten** (**64%**) is voor veel bedrijven een belangrijke factor in innovatieprocessen. Sommige bedrijven hebben architecten of installateurs als klant. Een intensieve samenwerking met deze strategische praktijkmensen, doorheen het ganse innovatieproces, verhoogt de kans op de creatie van nieuwe producten en toepassingen die effectief aansluiten bij de behoeften van de eindklant, de consument. In andere gevallen worden klanten enkel ingezet in de testfase op het einde van het creatieproces.

Circa **52%** van de respondenten op onze bevraging, werkt samen met hun **leverancier(s)** tijdens het ontwikkelingsproces. De leverancier wordt vaak ingeschakeld om samen de optimale grondstoffen te vinden voor het product.

Onderzoekscentra (**39%**) worden geraadpleegd als men gesofisticeerde machines nodig heeft om te testen. Ondernemingen doen vooral een beroep op onderzoekscentra die gespecialiseerd zijn in hun sector.

De bedrijven gaan in **27%** van de gevallen ook samenwerken met **andere ondernemingen** om een product te

ontwikkelen. Dit zorgt ervoor dat de kosten en risico's gedeeld worden. Er ontstaat zo een kruisbestuiving waarbij de beide bedrijven hun kennis uitwisselen. Een score van 27% lijkt misschien laag maar veel bedrijven staan nog aarzelend tegenover het feit dat "bedrijfsgeheimen" gedeeld worden met een andere partij. Partnerships gericht op innovatie kunnen (eerder uitzonderlijk) ook tot stand komen tussen bedrijven die binnen dezelfde markt opereren. Op voorwaarde natuurlijk dat er goede afspraken worden gemaakt.

Er is zeker een positieve evolutie in het aantal samenwerkingsverbanden die de grote West-Vlaamse industriële bedrijven aangaan.

Investeren in R&D

Gemiddeld investeren de respondenten van de bevraging **10%** van hun omzet rechtstreeks in innovatie. Enkele bedrijven gaan daar ver boven. Voor deze bedrijven is innovatie dan ook een speerpunt van hun missie. Zoals **Piet Verhoeve**, director Innovation bij **Televic**, het formuleerde: *"Als we nog meer investeren in innovatie worden we een onderzoekscentrum"*.

De investeringsinspanning in innovatie evolueert bij de meeste firma's nogal stabiel.

Het innovatiebudget is bij 55% van de bedrijven blijven stijgen tussen 2007 en 2012. Er werden meer mensen in dienst genomen en meer projecten uitgewerkt. 42% zegt dat het budget eerder gelijk is gebleven. De reden hiervoor is dat enkele bedrijven vinden dat ze al het ideale evenwicht gevonden hebben in hun budget. Nog meer investeren in productinnovatie zou slechts resulteren in een marginale verhoging van de resultaten.

Naar de toekomst toe zal het budget bij de meeste respondenten gelijk blijven.

Figuur 4
Welke samenwerkingsverbanden zijn er aangegaan voor de productinnovatie tussen 2008 en 2012?

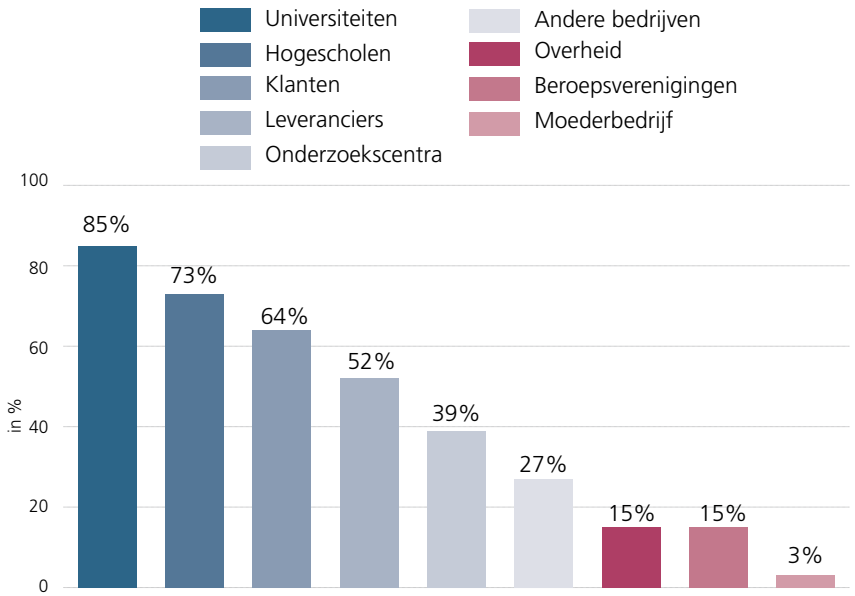

Rol van de overheid?

De bedrijven verwachten van de overheid dat deze instaat voor een goed innovatieklimaat. Dit betreft niet enkel het voorzien van subsidies voor ambitieuze projecten maar gaat ook over een goede informatiedoorstroming en een adequate begeleiding van de innovatietrajecten.

Slaagt de overheid daarin volgens de perceptie van de grote bedrijven?

Figuur 5 toont dat een kleine maar manifeste meerderheid (**56%**) neigt naar een negatieve evaluatie van de overheidsrol.

Deze vraag lokt gemengde reacties uit en leidt soms tot een duale respons. Veel ondernemingen formuleren een 'maar' bij hun antwoord. Veel (eerder kleinere)

bedrijven die "nee" antwoorden, taxeren de overheid als een log apparaat. Er komt naar verluidt te veel administratie (papierwerk) aan te pas en voor iedere sector gelden er andere regels. Bij sommige ondernemingen is er zelfs één persoon fulltime bezig met het opmaken van dossiers in functie van overheidssteun, vaak versus het IWT. Een beroep doen op subsidies en begeleiding van de overheid vergt dus veel tijd en moeite. Anderzijds erkennen de bedrijven wel dat, als het om hoge bedragen gaat, de nodige procedures uiteraard moeten doorlopen worden.
Veel bedrijven hebben een tweede reden voor hun voorbehoud. Het opstellen van een innovatiedossier maakt dat de betrokken overheidspartner inkijk heeft in de interne keuken en sommige actoren zijn daar niet happig op.

De ondernemingen die "ja" antwoorden op de vraag of de overheid zijn rol als innovatiekatalysator goed vervult, vinden vaak dat subsidies geen doelstelling op zich zijn om aan productinnovatie te doen. Daardoor komen alleen de meest gemotiveerde en geëngageerde firma's in aanmerking voor eventuele steun en die kunnen, naar verluidt, makkelijk een dossier opstellen en motiveren.
De overheid doet in de perceptie van deze positieve respondenten haar best, maar meer standaardisering en minder papierwerk kunnen er toch voor zorgen dat het aanvragen van overheidssteun wat vlotter verloopt.

Belemmeringen voor het innovatiebeleid?

Bij deze vraag kwamen er drie factoren naar boven: de innovatiekost, het vinden van gekwalificeerd personeel en een onzekere vraag naar innovatieve goederen en diensten.
Gebrek aan gekwalificeerd personeel is de grootste belemmering voor innovatie in West-Vlaanderen. Hier zijn verschillende redenen voor. Ten eerste ligt de werkloosheid van deze hoog gekwalificeerde beroepen in deze regio al op een laag peil. Hierdoor is het moeilijk om geschikte personen te vinden. Ten tweede worden West-Vlaamse jongeren aangetrokken om te studeren in Gent, Leuven en Brussel en komen ze vaak niet terug naar hun thuisregio. Terwijl de omgekeerde beweging zich veel minder voordoet. West-Vlaamse bedrijven vissen daarom in een kleinere potentiële werknemersgroep. Werknemers uit de kustprovincie willen meestal ook niet te veraf gaan werken van hun woonplaats en dit verkleint opnieuw deze potentiële rekruteringsgroep. Het beste wat in West-Vlaanderen volgens sommige bedrijven kan gebeuren, is een mentaliteitsverandering. Zoals het stimuleren van meisjes om te kiezen voor technische opleidingen en beroepen. Door een influx van vrouwen in deze beroepscategorie komen er meer werknemers op de markt en ontstaan er ook andere invalshoeken want een vrouwelijke kijk op innovatie is vaak anders.

Ten slotte vinden de ondernemingen dat de beschikbare afgestudeerden vaak niet genoeg weten hoe ze in het werkveld moeten staan. Dit vereist een grote inspanning qua interne opleiding bij de aanwerving van nieuwe werknemers.

Conclusie

Het gaat goed met 'productinnovatie' en de grote West-Vlaamse industriële ondernemingen blijven erin investeren. Vooral het opzetten en versterken van R&D-afdelingen en het rekruteren van R&D-werknemers zijn daarbij prioritair. Ondanks de crisis oppert 42% van de bevraagde ondernemingen dat het budget voor R&D zal blijven stijgen. Waardoor ook het aantal R&D-werknemers kan toenemen. Het aantal nieuwe producten per jaar zou eerder afnemen. Innovatie doet het goed ondanks de crisis, maar de risico's worden te groot om volledige projecten solo en op eigen kracht op te stellen. Bedrijven willen hun innovatieoutput veel efficiënter beheren en de risico's drastisch verminderen.
Ze hebben daarvoor ook al een ideale oplossing gevonden. Meer en meer maken West-Vlaamse ondernemingen, ondanks het cliché van het conservatieve karakter, gebruik van het **open innovatiemodel**. Bedrijven werken samen om risico's, kosten en kennis te delen. In plaats van te investeren in specifieke trajecten binnen het bedrijf, zoekt men synergieën en kruisbestuivingen met externe partijen zoals scholen, klanten, leveranciers en onderzoekscentra.

Figuur 5
Is de overheid een goede innovatiekatalysator?

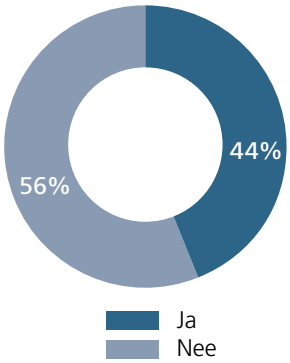

De factor **personeel** blijft nog altijd een belangrijk puzzelstuk in het productinnovatieplan. De grootste belemmering is het vinden van geschikt personeel. Mensen moeten de juiste diploma's hebben en die vinden bedrijven niet. Het aantal beschikbare afgestudeerden is in West-Vlaanderen nogal klein. Een opgedreven samenwerkingsprogramma tussen scholen en bedrijven biedt hier de oplossing.
De overheid moet afslanken, een minder log apparaat worden en moet ervoor zorgen dat er minder papierwerk aan te pas komt als zij zich wil engageren in de productinnovatie van de maakbedrijven.
De vermelde hinderpalen hebben voor de meeste van de 100 grootste West-Vlaamse ondernemingen slechts een kleine tot geen invloed op hun innovatiebeleid. ■

❱ U kunt dit artikel lezen op tablet en downloaden via:
www.westvlaanderenwerkt.be

Bekaert, het mondiale staaltechnologiebedrijf met hoofdkwartier in Zwevegem, gaat door een periode van herstructureringen die ook tot zware afvloeiing van medewerkers heeft geleid. Als antwoord op de snelle en structurele veranderingen in de wereldwijde markt van zonne-energie, werd de zaagdraadproductie in 2012 fors afgeslankt. In deze context heeft de onderneming ook haar werkingsmiddelen en prioriteiten voor onderzoek en ontwikkeling bijgestuurd.
Ondanks de inkrimping van technologie-investeringen in toepassingen voor de markt van de zonne-energie, blijft innovatie een kernpijler in Bekaerts strategie. Die is gericht op duurzame rendabele groei.
Ook in 2012 bleef de West-Vlaamse multinational investeren in de ontwikkeling van nieuwe producten en de verbetering van productieprocessen. Het transformeren van staaldraad en het toepassen van deklaagtechnologie zijn daarbij de kerncompetenties.

Einde 2012 opende Bekaert een **vijfde pilootfabriek** in het Bekaert Technologiecentrum in Deerlijk.
Kenmerkend voor de aanpak in deze nieuwe hal is het complete incubatieconcept: nieuwe producten, processen en machines worden niet alleen ontwikkeld en getest in deze pilootfabriek. Ze worden ook geperfectioneerd vóór de verhuis naar productie wordt overwogen. De machines worden volledig uitgetest en afgesteld en de productkwaliteit wordt op punt gezet en goedgekeurd vóór de uitrol naar een productieomgeving plaatsvindt.

BEKAERT
better together

Het **Bekaert Technology Center (BTC)** in Deerlijk telt 260 medewerkers waarvan er 200 actief zijn in onderzoek & ontwikkeling.
Bekaert investeerde in 2012 het astronomische bedrag van **69 miljoen euro in productinnovatie** (exclusief investeringskosten in gebouwen en equipment). In de eerste jaarhelft 2013 bedroegen de R&D-uitgaven 32 miljoen euro. Deze bedragen behelzen de uitgaven op groepsniveau (er is ook een R&D-centrum in China), maar het merendeel ervan wordt uitgegeven in BTC Deerlijk.
❱ **www.bekaert.com**

Fun

vrijetijdsketen is ook B2B partner!

Fun heeft als vrijetijdsketen naam gemaakt als één van de grote spelers in het Belgische distributielandschap. Met meer dan 30 winkels in heel België en zowat 400 personeelsleden is Fun een belangrijke ambassadeur van de West-Vlaamse economie.
Het unieke winkelconcept met een centraal plein dat meeleeft met de seizoenen en diverse shops in the shop, opgezet met belangrijke partners als Disney, Studio 100, Standaard Boekhandel, Lego, Vivabox en Mexx, spreekt de consumenten sterk aan.

Fun is daarnaast ook een zakelijke partner die het verschil kan maken op diverse vlakken:

- Bedrijfsfeesten met geschenken voor kinderen van medewerkers en klanten.
- Op maat gemaakte evenementen met de Fun Truck.
- Promotieacties waarvoor u geschikte gadgets zoekt.
- Vrijetijdsartikelen waarvoor de kopers van uw producten punten kunnen sparen.
- Buiten- en terrasmeubelen op de maat van uw bedrijf of horeca-onderneming.

Voor meer informatie:

FUN Belgium N.V.
Koning Albert I-laan 244 · 8200 Brugge
Tel. 050/40.87.20
www.fun.be • B2B@fun.be

FUN®
Daar begint de pret.

Jan Bart Van In

CNH Belgium nv (merknaam New Holland), producent van oogstmachines uit Zedelgem, investeert in de periode 2013-2014 circa 9,2 miljoen euro in de uitbreiding van de infrastructuur van zijn labo's en van zijn afdeling productontwikkeling. Met 383 vaste medewerkers (een aangroei van 70% sinds 2009) is de afdeling productontwikkeling van CNH uitgegroeid tot het grootste private onderzoeks- en ontwikkelingscentrum in West-Vlaanderen.

Het vroegere Claeyson in Zedelgem is geëvolueerd naar het huidige CNH Belgium (merknaam: **New Holland**) en opereert op vandaag als grootste productie-eenheid en productontwikkelingscentrum binnen de beursgenoteerde groep CNH Industrial. Het is de wereldwijde nummer 2 in de productie en verkoop van landbouw- en industriële voertuigen.

De fabriek in de Leon Claeysstraat produceert maaidorsers, hakselaars en grootpakpersen voor de landbouwmarkt en realiseerde in 2012 een omzet van 969 miljoen euro met 2.575 vaste medewerkers. Hiermee is New Holland de tweede grootste industriële werkgever in West-Vlaanderen, na de groep Unilin. Het speerpunt van de onderneming is zijn afdeling productontwikkeling, die de jongste jaren een grote expansie kent.

Forse groei van budget en aantal medewerkers

Het budget voor onderzoek en ontwikkeling steeg bij de West-Vlaamse vestiging tussen 2009 en 2012 van 29,6 miljoen naar **68,3 miljoen euro** (**+131%**) en bedroeg in 2012 voor het eerst 7% van de jaaromzet. De tewerkstelling in de afdeling productontwikkeling groeide in dezelfde periode fors aan van 217 naar 366 medewerkers (**+69%**). In 2013 is er opnieuw een stijging van het aantal medewerkers in productontwikkeling tot **383 medewerkers**, als gevolg van een toename aan arbeiders in de afdeling productvalidatie.

> **De tewerkstelling in de afdeling productontwikkeling groeide fors aan van 217 naar 383 medewerkers (+73%)**

Hiermee steekt New Holland-Zedelgem voor het eerst Barco (379 medewerkers) en Bekaert Technology Center (200 medewerkers) naar de kroon als grootste centrum voor onderzoek en ontwikkeling in West-Vlaanderen. De versterking van de productinnovatie in Zedelgem vereist dan ook een uitbreiding van de bestaande infrastructuur aan gebouwen en uitrusting.

Tom Verbaeten, Vice President Manufacturing Operations EMEA: "De uitbreiding van onze infrastructuur voor productontwikkeling betreft een nieuwbouw die naadloos zal aansluiten aan het huidige gebouw, met twee niveaus en een totale oppervlakte van 1.750 m². Een investering van 2 miljoen euro. Daarnaast startte eind juni 2013 een tweede nieuwbouw, waarin het labo wordt ondergebracht en waarin het innovatieteam zijn uitvoerende

taken zal verrichten. Het betreft een bebouwde oppervlakte van 4.500 m² met 4 niveaus, wat resulteert in meer dan **10.000 m² bijkomende ruimte**. De totale investering bedraagt 7.250.000 euro en de ingebruikname is gepland voor eind 2014."

Nieuwe opdrachten voor Zedelgem

Wat is de focus van de afdeling productontwikkeling in Zedelgem?

Geert Vergote, Product Development Manager: "Onze productontwikkeling is in hoofdzaak gericht op het ontwerpen van de machines die we hier ook zelf produceren: maaidorsers, hakselaars en grootpakpersen. Voor de twee laatstvermelde producten is onze vestiging in Zedelgem immers wereldwijd de enige fabrikant binnen CNH. Er is echter een sterke integratie van alle ontwikkelingscentra binnen de groep, wat resulteert in een doorgedreven samenwerking en uitwisseling van expertise, ook voor tal van producten waarvoor het ontwerp in hoofdzaak op andere locaties gebeurt. Dit is onder meer het geval voor de hiernavolgende producten: druivenplukkers, katoenplukkers, suikerrietmachines en ook maaidorsers die op andere locaties gemaakt worden. De jongste jaren heeft het groepsmanagement van CNH nogal wat nieuwe opdrachten toegekend aan de afdeling productontwikkeling in Zedelgem, waardoor wij steeds vaker gevraagd worden om andere vestigingen te ondersteunen met onze kennis en ervaring."

Op welke aspecten spitst de productinnovatie bij New Holland zich vooral toe?

Geert Vergote: "Een belangrijke prioriteit is de installatie van nieuwe motoren die aan de opeenvolgende verstrengde emissiewetgevingen moeten voldoen en waardoor onze landbouwvoertuigen dus **milieuvriendelijker** worden. Wij kunnen gerust stellen dat CNH daar een voortrekkersrol heeft gespeeld ten opzichte van vele andere constructeurs.

> **Het aantal patentaanvragen van CNH Belgium is geëvolueerd van 19 in 2010 naar op vandaag reeds 48 dossiers voor 2013**

Daarnaast blijven **capaciteit en comfort** de grootste drijfveren van onze klanten, met name landbouwers en loonwerkers, voor de vernieuwing van hun machinepark. Door de toename van de grootte van onze machines, alsook door een sterk verhoogde betrouwbaarheid, slagen onze klanten erin om de oogst in een veel kortere tijdspanne binnen te halen in vergelijking met pakweg 20 jaar geleden. Als gevolg daarvan is de vraag naar een stijgende capaciteit aan het evolueren naar meer automatisatie, waardoor het resultaat en de kwaliteit van het geoogste product aan waarde toenemen.

De groei van de ontwerpafdeling heeft uiteraard ook zijn gevolgen voor het aantal uitvindingen en de administratie hierrond. Het aantal patentaanvragen van CNH Belgium is geëvolueerd van 19 in 2010 naar op vandaag reeds **48 dossiers** voor 2013."

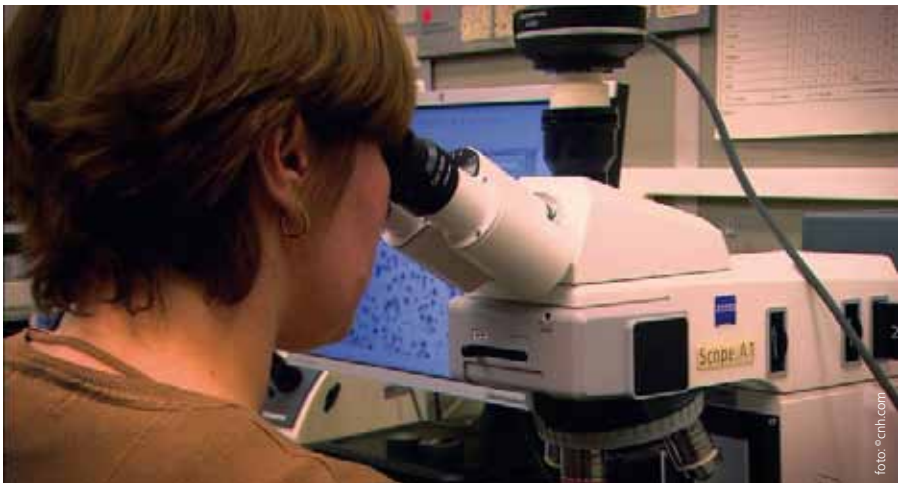

52 studenten aan boord

De recente uitbreiding van de afdeling productontwikkeling is vooral gebeurd via de aanwerving van eigen medewerkers en minder via de inzet van externen. Is dat een bewuste keuze?

Tom Verbaeten: "Op vandaag moet elk bedrijf kunnen inspelen op veranderende markteisen, en dat binnen aanvaardbare termijnen. Om die flexibiliteit te optimaliseren, is een aanbod ontstaan van bedrijven die zich hebben toegelegd op het verschaffen van ontwerppotentieel. Wij maken daar met mate gebruik van, in hoofdzaak om goed afgebakende taken te laten uitvoeren. Wij ontwerpen en verfijnen echter complexe producten, waarbij ervaring een belangrijke succesfactor is. Vandaar dat CNH zich vooral focust op het aanwerven van enthousiaste medewerkers die het bedrijf voor een lange termijn zullen vervoegen."

Hoe frequent wordt er samengewerkt met hogescholen en universiteiten? In hoeveel onderzoekclusters participeert CNH?

Geert Vergote: "Onze samenwerking met de onderwijscentra is de jongste jaren sterk uitgebreid. Zowat alle hogescholen en universiteiten in België nemen daaraan deel. Tijdens het vorige academiejaar hebben 52 studenten een project uitgewerkt, in samenwerking met 26 van onze medewerkers. Een groot aantal van deze studenten nam deel aan een stage, waarbij zij gedurende 6 weken in een afdeling worden opgenomen en alle aspecten van onze activiteiten leren kennen.

Kenniscentra als Flanders Drive, Flanders Mechatronics, Sirris en de vele universiteiten in binnen- en buitenland zijn vaste innovatiepartners geworden in de projecten die op lokaal of Europees niveau worden opgezet. CNH werkt intensief samen met elk van deze organisaties, hetgeen resulteert in een versterking van het strategisch basisonderzoek, dat vaak pas op middellange termijn zijn vruchten afwerpt." ■

❱ www.cnh.com

Van productiebedrijf naar kennisbedrijf

Renson (Waregem) zet steeds meer in op open innovatie

foto: ©RENSON nv

Jan Bart Van In en Hannes Kesteloot

"Onze inzet op innovatie maakt dat we continu kunnen blijven groeien, ook in moeilijke economische tijden voor de bouwsector", poneert **Johan Debaere,** communication officer van **groep Renson**, met thuisbasis in Waregem.
De groep telt vandaag circa 500 medewerkers waarvan er 50 fulltime bezig zijn met productinnovatie en -optimalisatie. Ruim 75% van de jongste omzetgroei is te wijten aan producten die pas de jongste drie jaar ontwikkeld zijn en 50% van het zakencijfer komt nu reeds van producten die nog maar 5 jaar op de markt zijn

Renson, opgericht in 1909, is uitgegroeid tot een dynamische trendsetter in ventilatie en zonwering. Door de combinatie van basisventilatie, nightcooling en zonwering ontwikkelt dit familiebedrijf met hoofdzetel in Waregem innovatieve en energiezuinige oplossingen en concepten voor een gezond en comfortabel binnenklimaat in woningen, appartementen en veranda's. Deze technologie komt ook aan bod in kantoren, ziekenhuizen, scholen. De laatste jaren investeert Renson ook fors in de ontwikkeling van terrasoverkappingen.

Het innovatieve karakter van Renson weerspiegelt zich in de uitstraling van het exquise bedrijfsgebouw in de Maalbeekstraat in Waregem dat goed zichtbaar is vanop de A17. Er staan windmolens op het dak, er zijn zonnepanelen geïnstalleerd en de opvallende glasgevel is deels uitgerust met buitenzonwering.
De opening van het nieuwe state of the art experience & meetingcenter **Exit 5** (zie kaderstuk) draagt bij tot de ambitie om een heus 'kenniscentrum' voor West-Vlaanderen te zijn.

De site in Waregem huisvest niet enkel Renson Ventilation maar ook Sunprojection-Screens en Sunprotection-Projects.
De basis van de bedrijvengroep, die vandaag wordt geleid door **Paul Renson**, de ondernemer van de vierde generatie, ligt in de productie van beslag voor ramen en deuren. Deze activiteit wordt vandaag verdergezet door het in 1997 verzelfstandigde bedrijf Argent-Alu nv uit Kruishoutem.

Zes innovaties per jaar

Groep Renson realiseerde in 2012 een omzet van bijna 100 miljoen euro waarvan nog steeds 50% in België wordt gegenereerd. De bedrijvencluster is werkgever voor circa **500 medewerkers.** Een 70-tal medewerkers zijn constant overal in Europa, zelfs in China en Amerika, onderweg en samen met een netwerk aan verdelers, geven ze advies aan de klanten en vormen zij een vitale bron van informatie die aan de basis ligt van een continu proces van productinnovatie.

Communication officer Johan Debaere:
"Renson is in de voorbije twintig jaar getransformeerd van een productiebedrijf naar een kennisbedrijf.
Ons innovatieteam telt **ruim 50 R&D**-mensen en productmanagers die instaan voor de optimalisatie van bestaande oplossingen en de ontwikkeling van innovatieve oplossingen en systemen. Dit resulteert in zes tot zeven innovaties per jaar. Sterker nog, 75% van de groei van Renson (+24% in 2011 en 2012 samen) komt van producten die de laatste drie jaar zijn ontwikkeld en 50% van de omzet halen we uit producten die nog maar 5 jaar op de markt aanwezig zijn.
Sinds 2006, het jaar waarin de EPB-wetgeving van kracht werd, kennen we een gestage groei. Die situeert zich grotendeels op de binnenlandse markt en nog onvoldoende op de exportmarkten omdat er nog geen eengemaakte EU-wetgeving bestaat rond ventilatie."

Open innovatie

Renson engageert zich steeds meer in een open innovatiemodel.

Johan Debaere: "Wij halen nogal wat innovaties uit onze markt zelf. Als een architect bij ons komt aankloppen met een specifiek probleem of een moeilijk project, dan doen we er alles aan om samen een oplossing te vinden. Want dergelijke uitdagingen leiden soms tot heuse innovaties.

Open innovatie houdt niet alleen in dat we intensief samenwerken met klanten, maar ook met andere bedrijven.

Zo ontwikkelden we in 2012 samen met de (eveneens West-Vlaamse) producent van dampkappen Novy, een motorloze dampkap (voor gebruik in appartementen) met geïntegreerd luchtgordijn, die gekoppeld wordt aan de Healthbox van Renson en zo zorgt voor een correcte afvoer van de vervuilde lucht in de keuken tijdens het koken. Als er niet gekookt wordt, dan fungeert deze dampkap als afvoermond voor de ventilatie. Het luchtgordijn zorgt ervoor dat geuren en dampen ingesloten worden, waardoor de kooklucht met een laag debiet wordt afgevoerd. Het resultaat is een rendement van 80%, terwijl dampkappen zonder luchtgordijn slechts een rendement van 30% halen.

Met de bekende Deense producent van dakvensters Velux bundelden we begin 2013 de knowhow voor de ontwikkeling van een innovatief zelfregelend ventilatierooster voor integratie in een nieuwe generatie Velux-dakvensters. Dat levert een zeer discrete ventilatieoplossing op voor zolderruimtes, volledig conform de EPB-wetgeving."

Barco

Een bijzonder staaltje van co-engineering is de samenwerking tussen Renson en Barco voor de integratie van de Barco LED-projectie in aluminium zonweringslamellen van Renson. Hierdoor wordt het mogelijk om op gevels van kantoren, commerciële gebouwen en andere toepassingen zonwering te voorzien en tegelijk ook videofunctionaliteit te integreren.

Renson werkt ook intensief samen met leveranciers, scholen, onderzoekscentra en beroepsverenigingen om producten te optimaliseren of nieuwe toepassingen op punt te stellen.

Innovatie is niet enkel een slogan maar een deel van het DNA van het bedrijf. De rol van **design** wordt daarbij steeds belangrijker. ■

› www.renson.be

Nieuw meetingcenter voor de West-Vlaamse economie

Het imposante bedrijfsgebouw van RENSON® langs de E17 autoweg in Waregem is sinds juli 2013 uitgebreid met een 'experience center'.

Exit 5 omvat een showroom van 1.250 m², vijf multifunctionele vergaderruimtes, een auditorium met 300 zitplaatsen en een industriële keuken met cateringfaciliteiten.

Renson, de West-Vlaamse specialist in ventilatie en zonwering, beoogt met dit opmerkelijke investeringsproject een synergie tussen innovatie en communicatie. EXIT 5, de naam staat voor EXperience, Innovation & Technology, heeft diverse functies: de klanten zoals architecten en installateurs kunnen er nog beter kennismaken met de diverse aspecten van ventilatie en zonwering. Maar ook de eindklant, de particuliere bouwheer, die anders niet werd bereikt, is hier welkom voor een initiatie in innovatieve technieken voor hedendaags woon- en werkcomfort. Een multifunctionele conferentieruimte met een capaciteit tot 300 zitplaatsen biedt ruimte en faciliteiten voor de opleiding van de klanten en de werknemers van Renson en voor testopstellingen.

Communication officer Johan Debaere: "Dit meetingcenter laat ons toe om onze eigen partners en de markt nog sneller en efficiënter te informeren en op te leiden. Maar wij stellen de ruimtes ook ter beschikking van **derden** (zoals bedrijven, hogescholen en andere onderwijsinstellingen, werkgeversorganisaties enzovoort), die op zoek zijn naar meeting- en eventfaciliteiten. Hiermee creëren we een nieuw instrument en een open ontmoetingsplaats voor de ganse West-Vlaamse economie."

De hapklare innovaties van Pidy (Ieper)

Jan Bart Van In

foto: ©Pidy

Innovatie draait niet enkel om hightech en complexe snufjes. Pidy uit Ieper, producent van speciale voedingswaren illustreert dat op een eigenzinnige manier. De firma blijft verrassen met creatieve concepten en nieuwe toepassingen rond bladerdeeg en zijn talrijke varianten. De onderneming die steunt op 300 medewerkers is dan ook een wereldspeler in zijn voedingsniche.

In 1950 ontwikkelde patisserie Dehaeck in de buurt van de grote markt van Ieper een origineel recept voor het maken van bladerdeeg. Daaruit ontstond in 1967 Pidy als industriële producent van deegvormen die bedoeld zijn om opgevuld te worden met andere voedingswaren. Het basisproduct (zeg maar 'koninginnenstuk') is de deegvorm van het bekende *koninginnenhapje* (vol-au-vent). In 2012 gingen er 105 miljoen van die 'bouchees' de deur uit van de fabriek in Ieper.

Anno 2013 maakt het bedrijf rond ondernemer **Thierry Dehaeck** (tweede generatie) meer dan duizend varianten van eetbare vulproducten en noemt het zichzelf wereldmarktleider in de fabricatie van artikelen op basis van droge bladerdeeg. Alles wat Pidy maakt is eetbaar en dat hoeven niet altijd creaties te zijn die berusten op de klassieke deegwaren. De onderneming lanceerde in 2012 een nieuw gamma cups (kuipjes) op basis van groenten, de zogenaamde **veggiecups**. Die worden gebruikt door cateraars en traiteurs om desserts of aperitiefhapjes in te serveren. Ze kregen ondertussen een vervolg in de **fruitycups**, die gemaakt worden uit natuurlijke fruitingrediënten.
Andere straffe 'uitvindingen' van Pidy zijn de eetbare koffiekop en de eetbare lepel die toelaat om ons aperitiefhapje helemaal op te smullen.

Totaal nieuw marktsegment

Johan Page, sales director bij Pidy, stelt dat het bedrijf op die manier een nieuw marktsegment heeft ontgonnen: de veggie- en fruitycups zijn voor de cateraars een tijd- en arbeidsbesparend alternatief voor de klassieke glaasjes en minibordjes, die telkens moeten afgeruimd en afgewassen worden.

Het pittige innovatietraject van Pidy werd de jongste jaren herhaaldelijk beloond met prijzen en onderscheidingen.

Die innovatiespirit vertaalt zich ook in het productieproces, onder meer via het uitdokteren van eigen fabricatie- en verpakkingsmethodes en -oplossingen.

Pidy beschikt over productievestigingen in Ieper, in het Noord-Franse Halluin en in de USA en over 6 verkoopseenheden die momenteel 50 landen bedienen. Het ganse team telt circa 300 medewerkers.

De fabriek in Ieper (Pidy Gourmet nv) realiseerde in 2012, 13,8 miljoen euro omzet met een 100-tal vaste medewerkers (in voltijdse equivalenten) en 18 interim-krachten. De jongste jaren is er een afbouw van de vaste tewerkstelling en een toename van de uitzendarbeid. ■

❱ www.pidy.com

Fruitycups

Gourmet Pidy

DUURZAAMHEID TROEF BIJ DE VANDEN BROELE GROUP

DUURZAAMHEID INTEGREREN IN HET BEDRIJFSLEVEN WORDT ALSMAAR BELANGRIJKER. GEEN GEITENWOLLENSOKKENIMAGO OPBOUWEN, MAAR MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN MET RESPECT VOOR EIGEN MEDEWERKERS EN DE OMGEVING. DIE DUURZAME INSPANNINGEN KAN JE OP DIVERSE MANIEREN UITDRAGEN. VAN HET OPSTELLEN VAN EEN DUURZAAMHEIDSVERSLAG TOT HET ONDERTEKENEN VAN EEN CHARTER. DE VANDEN BROELE GROUP UIT BRUGGE TOONT HOE HET MOET.

© Michel Vanneuville

We kunnen én willen er niet meer omheen. **M**aatschappelijk **V**erantwoord **O**ndernemen wordt binnen afzienbare tijd de standaardnorm voor multinationals en KMO's. Wat we verstaan onder "**MVO**"? Ondernemen op een duurzame manier met oog voor de 3P's: People, Planet en Profit. Het goede voorbeeld wordt onder meer gegeven door de Vanden Broele Group uit Brugge.

DUURZAAMHEIDSVERSLAG

De vier bedrijven van de Vanden Broele Group - V**anden Broele Productions, Uitgeverij Vanden Broele**, IT- bureau **Novado** en communicatiebureau **Cayman** - engageren zich al jaren inzake Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Al hun duurzame inspanningen zijn mooi gebundeld in drie duurzaamheidsverslagen. Zo'n verslag is niet alleen een meetinstrument om het elk jaar beter te doen, het is tegelijk een handige communicatietool voor alle stakeholders.

CEO Tom Van den Broele legt uit: "Sinds 2009 stellen we een **duurzaamheidsverslag** op waarin we op een originele manier al onze acties omtrent duurzaam ondernemen beschrijven. Cayman huist al in een erkend kwaliteitsvol bedrijfsgebouw, maar ook in de andere bedrijven brachten we recent verbeteringen aan. Zo installeerden we het voorbije jaar een zuinige aardgasketel en lieten alle halogeenlampen vervangen door zuinige Led-lampen, we plaatsten isolerende ramen in onze refter, drinken fairtrade koffie en werken consequent met een duurzame cateraar," vertelt CEO Tom Van den Broele van de Vanden Broele Group.

CHARTER DUURZAAM ONDERNEMEN

Wie nog een stap verder wil gaan, kan zich engageren door het Charter Duurzaam Ondernemen te ondertekenen. **Dit charter is een initiatief van VOKA en POM West-Vlaanderen om bedrijven te stimuleren tot een duurzame bedrijfsvoering**. De Vanden Broele Group ondertekende dit Charter en engageert zich zo tot het jaarlijks opstellen en realiseren van een gestructureerd actieplan rond **tien duurzame thema's**. De resultaten van dit plan worden jaarlijks opnieuw beoordeeld door een team van onafhankelijke deskundigen. **www.charterduurzaamondernemen.be**

"Duurzaam ondernemen zit in onze genen.
We streven ernaar om in alle bedrijfsprocessen mens, maatschappij en milieu te respecteren."
Tom Van den Broele, CEO Vanden Broele Group

Bekijk ons duurzaamheidsverslag online:
http://duurzaamheidsverslag.cayman.be
http://duurzaamheidsverslag.vandenbroele.be
http://duurzaamheidsverslag.uitgeverij.vandenbroele.be

IkMVOok: opleiding duurzame communicatie
Easier said than done? Neemt u als bedrijf ook uw verantwoordelijkheid op tegenover mens en maatschappij, en wil u dat op een gestructureerde - dus duurzame - manier doen? Cayman helpt u graag met de opmaak van een duurzaamheidsverslag. Dit kan individueel of via het opleidingstraject **'ikMVOok'**. Communicatiebureau Cayman begeleidt - in opdracht van de Vlaamse overheid - bedrijven en organisaties die op een effectieve en aanstekelijke manier hun inspanningen op het vlak van **M**aatschappelijk **V**erantwoord **O**ndernemen willen communiceren.
Meer info: www.ikmvook.be.

VANDEN BROELE Uitgeverij - Editions - Publishers
VANDEN BROELE PRODUCTIONS
NOVADO Vanden Broele IT
cayman COMMUNICATION AGENCY

Weverij Clarysse (Pittem) innoveerde met 100% bioafbreekbare handdoek

Hannes Kesteloot

Weverij Jules Clarysse uit Pittem heeft geen R&D-manager en geen apart innovatiebudget. Dat belet niet dat 'innovatie' een spontaan en organisch proces is in de dynamiek van het familiebedrijf. Dat blijkt onder meer uit de lancering van de allereerste 100% bioafbreekbare handdoek binnen het Cradle-to-Cradle concept.

Weverij Jules Clarysse nv met hoofdkwartier in Pittem is één van de meest toonaangevende fabrikanten van badstof en keukentextiel in Europa. De onderneming is opgericht in 1953 en opereert vandaag nog steeds als een familiebedrijf met aan het roer de broers **Luc en Bernard Clarysse**. De firma is verticaal geïntegreerd, biedt werk aan ruim 200 medewerkers en realiseert een omzet van ruim 40 miljoen euro, voornamelijk op de Europese markten. Dat omvat een dagelijkse productie van 100.000 handdoeken.

Design en innovatie zijn de troeven van het bedrijf dat opereert in een zeer competitieve mondiale markt van consumentenproducten. Het management gaat voor een duurzame strategie die het bedrijf tot een voortrekker in zijn sector maakt.

CEO Luc Clarysse: "Het is onze uitdaging om producten te ontwikkelen die veilig en gezond zijn voor mens en milieu en die bovendien, na gebruik, volledig tot waardevolle grondstoffen kunnen herleid worden of - in dit geval - afbreekbaar zijn in de biosfeer. Het produceren en lanceren in 2011 van een 100% bioafbreekbare handdoek was een ingrijpend proces dat een geheel nieuwe en intensieve samenwerking heeft gevraagd tussen leverancier, producent, gebruiker en verwerker."

Permanent alert

Jules Clarysse nv heeft een jaar intensief gewerkt aan het ontwikkelen, produceren en afwerken van de handdoek volgens het Cradle-to-Cradle (C2C) businessmodel. De 100% natuurlijke grondstoffen moeten immers volgens ditzelfde principe gesponnen, geweven en gekleurd worden. De verven, inkten én verpakking moeten 100% afbreekbaar zijn.

Het textielbedrijf uit Pittem doet niet aan radicale innovatie in de zin van onderzoek en ontwikkeling.

Luc Clarysse: "Wij kunnen geen nieuwe handdoek uitvinden, maar we zijn wel constant bezig met het aanpassen en verbeteren van onze producten en van ons productieproces. We pakken regelmatig uit met nieuwe producten. We zijn permanent alert en we passen ons constant aan versus de nieuwe vereisten van de markt. Marktdifferentiatie en het inzetten op een zeer uitgebreide collectie is een andere troef van ons bedrijf. We hebben uiteraard ook veel aandacht voor de design van onze producten."

› www.julesclarysse.com

Onvoldoende redenen voor euforie

Analyse van het verloop van de sociaaleconomische indicatoren en de conjunctuur in West-Vlaanderen[1]

Nele Depestel • POM West-Vlaanderen

Nele Depestel

De afgevlakte synthetische conjunctuurcurve is sinds december 2012 voorzichtig opwaarts gericht. De fluctuerende brutowaarden geven aan dat er toch nog steeds onzekerheid is bij de ondernemers over de te verwachten evolutie van de activiteit en de vraag.

De geanalyseerde sociaaleconomische indicatoren evolueerden vooralsnog niet erg positief.

De West-Vlaamse **arbeidsmarktindicatoren** evolueerden niet gunstig. In augustus 2013 lag het aantal werklozen 8,1% hoger dan in augustus 2012. In de eerste zeven maanden van 2013 werden de toenames op jaarbasis van het aantal werklozen steeds groter en bedroeg de toename gemiddeld 8,6% op jaarbasis[2]. De toename van het aantal werklozen kan voornamelijk worden toegeschreven aan de toename van het aantal mannelijke werklozen; bij de vrouwelijke werklozen bleven de toenames op jaarbasis beperkt. Het aantal jeugdwerklozen steeg in de eerste zeven maanden van 2013 met gemiddeld 15,8% op jaarbasis. In augustus 2013 lag het aantal jeugdwerklozen 6,2% hoger dan in augustus 2012. In de periode januari-augustus 2013 steeg het aandeel jeugdwerklozen tot 24% ten opzichte van 22,9% in dezelfde periode van 2012. In de eerste vier maanden van 2013 kende het aantal niet-werkende werkzoekenden van 50 jaar en ouder afnames op jaarbasis, in de daaropvolgende maanden waren er telkens toenames. In het eerste halfjaar van 2013 werden de afnames op jaarbasis van het aantal oudere uitgeschreven werklozen elke maand groter zodat hun aantal in deze periode gemiddeld 5,8% lager lag op jaarbasis.
In het eerste halfjaar van 2013 steeg de tijdelijke werkloosheid met gemiddeld 12,8% op jaarbasis.

Figuur 1
Synthetische conjunctuurcurve voor West-Vlaanderen

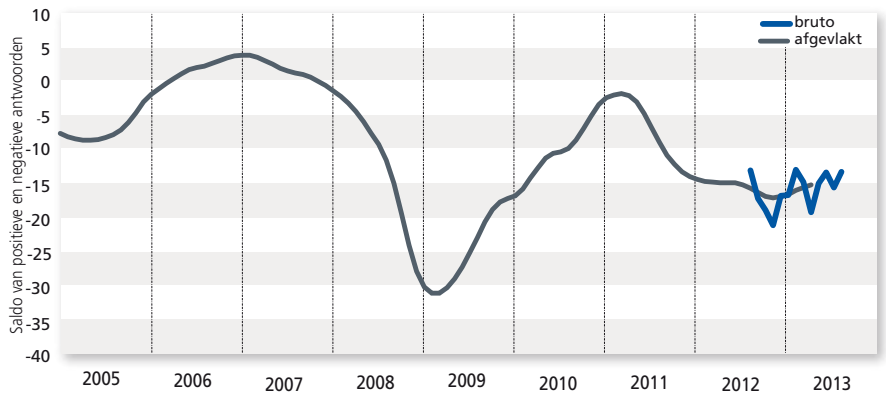

BRON: NBB, verwerking: afdeling DSA, POM West-Vlaanderen.

In augustus 2013 ontving de VDAB 5,1% minder **vacatures** op jaarbasis. In de voorgaande maanden van 2013 lag het aantal ontvangen vacatures gemiddeld 7,7% lager in vergelijking met dezelfde periode van 2012. Ook het aantal openstaande vacatures op het einde van de maand evolueerde negatief. De krapte op de arbeidsmarkt was in de eerste acht maanden van 2013 iets minder groot dan in dezelfde periode van 2013.

Bij de indicatoren die het producentenvertrouwen weerspiegelen, zijn er positieve maar ook negatieve signalen. In het eerste halfjaar van 2013 was er op jaarbasis enkel in april een toename van het aantal starters. Hierdoor daalde het aantal starters in de eerste zes maanden van 2013 met gemiddeld 12,7% op jaarbasis. In augustus 2013 gingen in West-Vlaanderen 38 ondernemingen failliet; dit zijn er vijf minder dan in augustus 2012. Met uitzondering van februari en augustus lag het aantal faillissementen in elke maand van 2013 hoger dan in de overeenkomstige maand van 2012. In de periode januari-augustus 2013 gingen in totaal 50,7% meer jobs verloren als gevolg van een faillissement in vergelijking met dezelfde periode van 2012.
De **omzet van de grote ondernemingen** met zetel in West-Vlaanderen steeg in het tweede kwartaal van 2013 met 3,8% op jaarbasis. In het eerste kwartaal van 2013 was er nog een lichte afname. Ook de nominale waarde van de uitvoer steeg in het tweede kwartaal van 2013 (+3,8% op jaarbasis). In het eerste kwartaal van 2013 bleef de toename van de nominale waarde van de uitvoer beperkt tot 0,1%.

De investeringen daarentegen daalden in het tweede kwartaal van 2013 met 3,1% op jaarbasis. In het eerste kwartaal van 2012 was er wel nog een grotere afname met 7,6% op jaarbasis.

Ook bij de indicatoren die het consumentenvertrouwen weergeven, zien we zowel positieve als negatieve signalen. In mei 2013 lag het aantal vergunde **nieuwbouwwoningen** 34,7% hoger dan in mei 2012, maar in de eerste vier maanden van 2013 was er een sterke afname van het aantal vergunde nieuwbouwwoningen met gemiddeld 35,9% op jaarbasis. Dit is vooral te verklaren door de hele grote toenames op jaarbasis in 2012. Ten opzichte van 2011 is er namelijk wel een toename in 2013. Het dalende aantal vergunde nieuwbouwwoningen vertaalde zich ook in een dalend aantal nieuwbouwwoningen waarvan de werken effectief gestart werden. Ondanks lichte afnames in februari en maart 2013 lag het aantal **renovatiewoningen** dat werd vergund gemiddeld 7% hoger in de eerste vier maanden van 2013 in vergelijking met dezelfde periode van 2012. In mei 2013 steeg het aantal renovatiewoningen dat werd vergund met 2,6% op jaarbasis.
De omzet van bedrijven in de **kleinhandel** met zetel in West-Vlaanderen steeg in het tweede kwartaal van 2013 met 2,3% op jaarbasis. In het eerste kwartaal was er nog een afname met 3,3% in vergelijking met het eerste kwartaal van 2012.
In augustus 2013 werden 4,9% minder nieuwe **personenwagens** ingeschreven dan in augustus 2012. Als gevolg van sterke afnames in maart en juni lag het aantal inschrijvingen van nieuwe personenwagens in de eerste zeven maanden van 2013 gemiddeld 2,5% lager dan in dezelfde periode van 2012.

[1] Opmaak september 2013.
[2] De categoriewissel naar jongeren in beroepsinschakelingstijd gebeurde in 2012 op 1 augustus, in 2013 gebeurde dit al in juli. Deze snellere opname van schoolverlaters die zich op voorhand inschreven als werkzoekende in de werkzoekendencijfers vertaalt zich in een grotere toename van het aantal nwwz in juli. De snellere opname van schoolverlaters beïnvloedt ook de evolutie van de jeugdwerklozen in juli en augustus. ■

- De volledige analyse kunt u terugvinden op de website : www.pomwvl.be
- Meer info:
  Afdeling Data, Studie en Advies
  sabine.traen@pomwvl.be of
  050 40 33 56

/ kan je kantoorruimte geen extra mensen meer aan?

turner & dewaele

/ Op zoek naar bedrijfsvastgoed in jouw streek?
Ontdek ons ruim aanbod op turner-dewaele.be

/ experts in bedrijfsvastgoed

dewaele groep

kantorennetwerk in oost-en west-vlaanderen
www.turner-dewaele.be

Innovatief verlonen via een Flex Income Plan: meer voldoening voor hetzelfde budget.

Hoe kan u uw medewerkers blijven motiveren? Hoe verleidt u young potentials in een nakende 'war for talent'? Wel,… door een verloning op maat aan te bieden!

De regering Di Rupo kondigde vorig jaar aan dat de lonen in 2013 en 2014 niet zullen stijgen, op de indexaanpassingen na. De vakbonden spreken van een aanval op de koopkracht van de werknemers, de regering verdedigt zich en merkt op dat ze de index behield en slechts enkele aanpassingen aan het indexmechanisme doorvoerde. De komende twee jaar is er dus in principe geen ruimte voor loonsverhogingen. Toch is er voor rewardspecialisten geen reden tot paniek. Zij zien in flexibel verlonen hét passende antwoord op de loonmatiging. Wie slim te werk gaat, kan immers het netto-inkomen van zijn werknemers verhogen of optimaliseren. Ook in deze tijden.

Op individuele maat

Een loonpakket bestaat uit een vast salaris en een deel aanvullende voordelen zoals bijvoorbeeld een firmawagen, een gsm, een treinabonnement, een hospitalisatieverzekering, maaltijdcheques of premies. Het pakket aan mogelijke benefits is de laatste jaren erg ruim en verscheiden geworden. Standaardlonen en vaste voordeelpakketten sluiten niet meer aan bij de verwachtingen van (jongere) werknemers. Zij kiezen liever voor een werkgever die een verloningspakket op maat kan bieden. Een pakket dat ook mee evolueert met de werknemer, naargelang zijn behoeften, leeftijd en professioneel profiel. De handigheid ligt er nu in om de samenstelling van dat loonpakket te wijzigen en af te stemmen op de individuele behoeften van de werknemer. Een kleinere bedrijfswagen, maar iets meer cash? Of liever een goede hospitalisatieverzekering in plaats van een nieuwe smartphone? De mogelijkheden zijn erg uitgebreid.

Volgens dit principe van flexibel verlonen kunnen bedrijven en werknemers in tijden van loonmatiging het netto besteedbaar inkomen optrekken. Flexibel verlonen maakt je aantrekkelijker als werkgever en laat toe om je pakket van aanvullende voordelen beter te stroomlijnen. Elke benefit krijgt namelijk zichtbaar zijn prijs. Zowel voor werknemer als werkgever komt er meer transparantie in de kosten en de waarde van de verschillende benefits.

Om een volwaardig Flex Income Plan te kunnen opstellen, moet je eerst nagaan wat er juridisch mogelijk is binnen het arbeidscontract en de loonvoorwaarden van de betrokken werknemer. Als die juridische krijtlijnen getrokken zijn, wordt aan elk aanvullend voordeel een waarde toegekend, zodat de werknemer ziet wat het effect daarvan is op zijn nettoloon. Op dat moment kan die medewerker zelf beginnen puzzelen en zijn loonpakket optimaal samenstellen naar zijn eigen behoeften en wensen.

Future of Work

Flexibel verlonen vormt niet alleen een antwoord op het huidige probleem rond loonmatiging, het speelt ook in op de toenemende drang van werknemers naar flexibiliteit, individuele keuzemogelijkheden en een betere work-life balance. Dat brengt ons bij het concept 'future of work'. Het startpunt van het nieuwe werken is de medewerker. Die maakt zijn noden, ambities en competenties kenbaar. De organisatie speelt daarop in door een flexibele arbeidstijd, werkplek en organisatiestructuur aan te bieden en door de medewerker zijn jobinhoud, loopbaan en loonpakket zelf mee vorm te doen geven.

Studies van SD Worx hebben uitgewezen dat slechts 60% van de Belgische werknemers tevreden zijn over hun loonpakket en dat meer dan de helft het zelf wil samenstellen. Net zoals we allemaal beter over onze tijd willen beschikken en meer aandacht willen voor ons privéleven. De ene tendens sluit gewoon aan bij de andere. Uit deze trend is overigens het idee van het mobiliteitsbudget ontstaan: een budget op maat van de werknemer, die het spendeert aan een reeks vervoersmiddelen die aansluiten bij zijn persoonlijke keuzes en noden. Deze maatschappelijke trends gaan de komende jaren zeker verder hun rol spelen in de verloningspolitiek van onze ondernemingen. Flexibel verlonen wordt op die manier de beloningsvorm van de nabije toekomst, zowel uit economische als maatschappelijke noodzaak.

David Phlypo

Voorbeeld van het Flex Income Plan

Karel Smet is een 46-jarige IT-manager. Door de afgekondigde loonmatiging moet hij op zoek naar andere mogelijkheden om zijn loon te optimaliseren. Uit de tabel met de gegevens over zijn loon en de aanvullende voordelen blijkt dat zijn firmawagen een heel groot nettovoordeel inhoudt. Ook de groepsverzekering en de niet-recurrente bonus scoren goed.

Hoeveel kost het de werkgever?*	Brutowaarde	Hoeveel levert het de werknemer op?**
VAST JAARSALARIS	94.149 euro	70.956 euro	37.656 euro
VARIABEL JAARSALARIS			
Bonussen, commissies en premies	5.442 euro	4.031 euro	1.606 euro
Loonbonus (cao 90)	3.366 euro	2.531 euro	2.200 euro
Warrants	7.594 euro	7.594 euro	3.531 euro
EXTRALEGALE VOORDELEN (IN CASH PER JAAR)			
Bedrijfswagen	9.600 euro		9.600 euro
Forfaitaire onkosten	1.680 euro		1.680 euro
Maaltijdcheques	1.374 euro		1.080 euro
Groepsverzekering	5.079 euro		4.666 euro

*inclusief patronale bijdrage **nettowaarde

Nu zijn kinderen het huis uit zijn, denkt Karel eraan om zijn grote wagen in te ruilen voor een kleiner model. Dankzij het Flex Income Plan kan Karel op die manier jaarlijks een budget van 3.600 euro sparen, dat hij kan besteden aan zaken als een fiets, een iPad of extra vakantiedagen. Er is dus niet echt een zuivere winst in euro's, maar wel een optimalisatie van de bestaande voordelen.

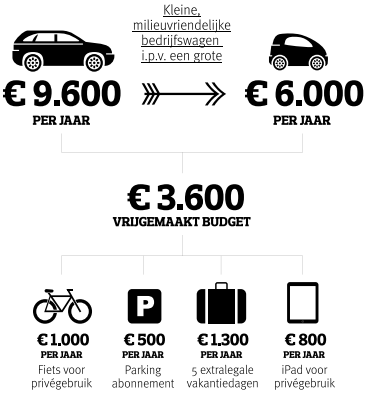

Onze gegevens

SD Worx Kortrijk - President Kennedypark 33a - 8500 Kortrijk - 056 24 18 31 - info@sdworx.com
SD Worx Brugge - Gistelse Steenweg 294/bus203 - 8200 Brugge - 050 28 94 20 - info@sdworx.com

Berger Group bouwt nieuwe fabriekshal in Ieper

25 nieuwe jobs in productie van autogordels met airbag

De Duitse Berger Group opent einde 2014 een nieuwe productie-eenheid op de industriezone Oostkaai in Ieper. Die zal instaan voor de assemblage van een nieuw type a**utogordel met ingebouwde airbag** voor gebruik op de achterbank van wagens. De nieuwe unit zal opereren onder de vennootschap (tevens merknaam) **Bergobelt** en is een dochter en uitbreiding van het naastgelegen bedrijf **Ieperband nv**. De investering genereert 25 extra arbeidsplaatsen.

Ieperband produceert sinds 1983 weefband uit polyestergaren voor autoveiligheidsgordels. Het West-Vlaamse bedrijf ressorteert onder de Duitse Berger Group die 14% van alle veiligheids-gordels vervaardigt voor de wereldmarkt. Ieper is de grootste productieplant van Berger die ook fabriceert in Duitsland, Spanje en China. Ieperband nv realiseerde in 2012, 12,3 miljoen euro omzet met 78 vaste medewerkers en 10 uitzendkrachten. Het zakencijfer stagneert al enkele jaren en de lancering van de Bergobelt-autogordel, met ingebouwde airbags voor de achterste passagiers, moet de fabriek in Ieper een nieuwe groei-injectie bieden. Deze innovatie is een **primeur voor de wereldmarkt** en werd door Berger ontwikkeld in Duitsland en Oostenrijk.

Directeur Paul Vanderhauwaert, de mentor van de fabriek in Ieper, kon echter de fabricage van het nieuwe product naar West-Vlaanderen halen, omdat Ieper de grootste plant van de groep is en over voldoende uitbreidingscapaciteit beschikt.

Paul Vanderhauwaert: "Wat ook meespeelt is dat wij de beste productkennis en technologie in huis hebben."

De Bergobelt-autogordel wordt voor het eerst ingebouwd in de nieuwe S-klasse van Mercedes en kan vanaf begin 2016 ook voor andere automerken geproduceerd worden.

De markante investering van Berger in Ieper gaat radicaal in tegen het cliché dat arbeidsintensieve maakbedrijven geen toekomst meer hebben in onze contreien. West-Vlaanderen krijgt er een performant productiecentrum voor de wereldmarkt bij.

❱ www.ieperband.be

Krachtenbundeling rond logistieke opleidingen

De Transport- en Logistieke (T&L) sector is belangrijk voor de West-Vlaamse economie. Ze creëert directe toegevoegde waarde en tewerkstelling en vervult een economische hefboomfunctie voor de West-Vlaamse industrie. De krapte op de West-Vlaamse arbeidsmarkt, de vergrijzing van de beroepsbevolking in de T&L-sector, de toenemende complexiteit en kennisintensiteit alsook het imago van de sector vormen echter belangrijke uitdagingen voor de toekomstige groei van de sector.

Om deze knelpunten aan te gaan, is de afgelopen jaren een waardevolle samenwerking ontstaan tussen **LOGOS** (het Vormingsfonds van het Paritair Comité voor de Bedienden uit de Internationale Handel, het Vervoer en Logistiek), **SFTL** (het Sociaal Fonds Transport en Logistiek), de **VDAB**, het Regionaal Technologisch Centrum (**RTC**) West-Vlaanderen en de **POM West-Vlaanderen.**

Tijdens de derde editie van de Vlaamse Havendagen op zondag 22 september 2013 bekrachtigden deze partners hun reeds bestaande samenwerking met de ondertekening van een formele samenwerkingsovereenkomst.

De krachtenbundeling is gericht op drie doelstellingen:

- (1) de algemene promotie van de T&L-sector en de gerelateerde opleidingen en beroepsfuncties;
- (2) de ondersteuning van bestaande en nieuwe sectorgerichte opleidingen en studierichtingen met een logistieke component;

- (3) de optimalisatie van de opleiding en toeleiding van potentiële werknemers naar, en het behoud van de huidige werknemers in de sector.

De doelstellingen worden vertaald in een reeks concrete acties, zoals: het organiseren van een grootschalig event voor scholen, het inventariseren, promoten en ter beschikking stellen van educatief materiaal voor leerkrachten en instructeurs en de uitbouw van een structureel 'train-de-trainer'-aanbod.De samenwerkingsover-eenkomst loopt tot eind 2014. Ze wordt daarna geëvalueerd en waar nodig aangepast en bijgestuurd.

❱ www.pomwvl.be

Greenbridge Oostende biedt extra ruimte voor innovatie

Greenbridge, het incubatie- en innovatiecentrum van de Universiteit Gent in Oostende, is uitgebreid met ruim 2.650 m² bedrijfsruimte. Naast een tweede incubatorvleugel met 22 nieuwe kantoren voor bedrijven, is er nu ook een state-of-the-artdemonstratieruimte.
Naast de flexibele infrastructuur zoals de ingerichte kantoren, labo's en ateliers, vergader- en seminariezalen, biedt Greenbridge op het Wetenschapspark in Oostende aan innovatieve bedrijven een ondersteunende basisdienstverlening aan.
CEO Marianne Martens: "We willen innovatieve bedrijven laten groeien door hen de juiste samenwerkingspartners, projectpartners, financieringskanalen, coaches en eventuele investeerders aan te bieden. We mikken vooral (op) startende bedrijven die zich willen toeleggen op hun kernactiviteiten en hun slaagkansen, wensen te maximaliseren in een herkenbaar cleantech- en/of hightechkader.
Jaarlijks worden ook talrijke netwerkmomenten georganiseerd. Greenbridge wil immers een echte 'bruggenbouwer' zijn en zet sterk in op het intensief samenwerken van industrie, kennisinstellingen en overheid via het opzetten en uitvoeren van gezamenlijke projecten. Dit stelt bedrijven in staat om te excelleren in technologische innovaties en deze ook in concrete resultaten om te zetten."
De totale kostprijs van de tweede incubatorvleugel, inclusief de demonstrator in Greenbridge, bedraagt 3,8 miljoen euro. Hiervan wordt het merendeel gedragen door Greenbridge nv en haar aandeelhouders: Universiteit Gent, POM West-Vlaanderen,

Haven Oostende, KHBO-VIVES, Haven Oostende, Hogeschool West-Vlaanderen en ADMB.
De nieuwe vleugel is vandaag reeds voor de helft bezet. Groeibedrijf Weepee met activiteiten in telecommunicatie vestigde er zich en trok reeds enkele starters in de sector aan.
Naast **Architectuurstudio Johan Verborgh** die de vormgeving bepaalde, werd het Brugse studiebureau **Ingenium** belast met het uitwerken van een 'smart' energieconcept. Dat draait rond een kleinschalig 'warmtenet' op hoge en lage temperatuur, waarop verschillende verbruikers en producenten van energie kunnen aanschakelen.
❱ www.greenbridge.be

(West-)Vlaamse partners bieden gezamenlijke opleidingen aan

Syntra West, VDAB en Volwassenenonderwijs samen in de boot

Syntra West, de West-Vlaamse VDAB en het volwassenenonderwijs zullen in de toekomst hun opleidingsaanbod op elkaar afstemmen. Dankzij deze samenwerking (een historische stap) kunnen cursisten een vervolgcursus bij één van de twee andere opleidingsverstrekkers volgen, terwijl ze nu vaak vanaf nul moeten herbeginnen. De drie opleidingsinstanties erkennen elkaars opleidingen publiekelijk én maken samen werk van diploma's voor volwassenen. Dit gebeurt via het partnership "**3 voor 1**!"
Wat is de meerwaarde van "3 voor 1"?
De gezamenlijke uitstippeling van opleidingstrajecten verkort niet alleen de duur ervan, maar verfijnt ook de inhoud wat de **kwaliteit** sterk ten goede komt. Het volwassenenonderwijs controleert of aan alle minimale kwaliteitseisen wordt voldaan om **vrijstellingen** te kunnen verlenen.
Focus ligt op opleidingen voor provinciaal moeilijk in te vullen vacatures (i.e. **knelpuntberoepen**), zoals installateur elektriciteit, onderhoudsmecanicien, boekhouder, commercieel-administratief medewerker, netwerkbeheerder, enz. In deze beroepsopleidingen gaat ruime aandacht naar de integratie van **werkervaring** - een sterkte van Syntra West en VDAB vanwege hun hechte band met het bedrijfsleven.

De drie partners komen zo tegemoet aan de **noden van de huidige arbeidsmarkt**, een kenniseconomie die nood heeft aan gediplomeerd personeel. Een schoolverlatersstudie van de VDAB toont duidelijk dat een **diploma** de kans op tewerkstelling aanzienlijk verhoogt. Daarom maakt "3 voor 1" werk van opleiding én diploma!
De **Provincie West-Vlaanderen** investeert in kwaliteitsvolle volwasseneneducatie en verhoogt zo de kans op tewerkstelling voor de West-Vlaamse burger. In "3 voor 1" neemt de Provincie een ondersteunende rol op.
❱ Vragen?
Karen D'Hondt, projectmedewerker "3 voor 1",
tel. 0486 03 40 78 of info@3voor1.be"

BEN JIJ AL FAN

van West-Vlaanderen?

Nieuws van de provincie over de meest uiteenlopende beleidsdomeinen, achtergrondinfo, beslissingen van de provincieraad en nog zoveel meer, 7 dagen op 7, de klok rond via

www.west-vlaanderen.be

www.facebook.com/westvlaanderen

@provinciewvl

www.west-vlaanderen.tv

Verhelderende brochures, toeristische routekaarten en diverse provinciale publicaties vind je in het

Provinciaal Informatiecentrum Tolhuis

Jan Van Eyckplein 2, 8000 Brugge

T 0800 20 021 (gratis nummer)

E provincie@west-vlaanderen.be

www.west-vlaanderen.be/informatiecentrum (e-shop)

west-vlaanderen
de gedreven provincie

Groep Mydibel bouwt grootste Belgische vergistingsinstallatie

De West-Vlaamse aardappelverwerkende groep Mydibel is in Moeskroen gestart met de bouw van een nieuwe vergistingsinstallatie voor aardappelafval, de grootste binnen de aardappelverwerkende industrie in ons land. De volledige afvalstromen van de drie fabrieken van Mydibel, die momenteel nog met vrachtwagens worden afgevoerd naar de veevoederindustrie, zullen op de site van Mydibel verwerkt worden tot 100% groene elektrische en thermische energie. Hierdoor zal de groene elektriciteitsproductie verdrievoudigen en kan het bedrijf zelf instaan voor 85% van zijn elektrische energiebehoefte en voor 25% van de thermische energiebehoefte.

Deze markante milieu-investering volgt op de opening van een state-of-the-art automatisch hoogbouwmagazijn met 6.000 m² oppervlakte en een hoogte van 32 meter, dat plaats biedt aan 31.000 palletten en volledig automatisch opereert.

Groep Mydibel investeerde in de periode 2010-2012 ruim 25 miljoen euro.

Bedrijfsleider Carlo Mylle onderstreept het belang van deze investeringen: "Door de sterke competitie in onze sector is het belangrijk om doordachte investeringen te maken om zo onze klanten een betere service te kunnen bieden. Dit in vele opzichten: reductie van algemeen kostenplaatje, vlottere orderopvolging, accurater voorraadbeheer, snellere verlading, enz. Onze flexibiliteit is hierdoor sterk verhoogd.

De bouw van ons ruim vrieshuis kwam er om in de langetermijngroei te voorzien. In de eerste plaats om de productiegroei

van de laatste jaren te kunnen stockeren en in tweede instantie ook om de geplande verdere uitbreiding van het productievolume op te vangen."

Mydibel viert in 2013 zijn 25e verjaardag. Het familiale voedingsbedrijf, met zijn West-Vlaamse aandeelhouders, is gespecialiseerd in de ontwikkeling, productie en commercialisatie van aardappelproducten: zowel verse (frieten), diepgevroren (frieten en pureespecialiteiten) als droog (vlokken en granulaten). Dit brede gamma wordt vervaardigd in drie productiesites in Moeskroen: Mydibel, Pomcobel en Gramybel, samen goed voor 160.000 ton afgewerkt product per jaar. De bedrijvengroep is werkgever voor 350 vaste en 65 tijdelijke medewerkers.

➧ www.mydibel.be

West-Vlaanderen, innovatieve hub voor nieuwe materialen

POM West-Vlaanderen lanceerde tijdens zijn jaarvergadering, einde oktober, de Fabriek voor de Toekomst Nieuwe Materialen

Met de Fabrieken voor de Toekomst concretiseert de Provincie West-Vlaanderen via de POM West-Vlaanderen het Nieuw Industrieel Beleid van de Vlaamse regering op maat van de West-Vlaamse kmo's. Fabrieken voor de Toekomst zijn unieke samenwerkingsverbanden tussen overheid, kennis- en wetenschapsinstellingen, hoger onderwijs en bedrijfsleven, zowel op provinciaal als op Vlaams niveau. Concrete acties ondersteunen de kmo's in hun toekomstgerichte en duurzame ontwikkeling. Deze acties gaan van open testinfrastructuren, waarvan bedrijven kunnen gebruikmaken, over specifieke dienstverlening en branding, tot innovatief onderzoek en aangepaste opleidingen. In een eerste fase wordt dit traject uitgewerkt voor de drie clusters waarin West-Vlaanderen op internationaal niveau excelleert: nieuwe materialen, voeding en blue energy.

De Fabriek voor de Toekomst Nieuwe Materialen komt als eerste aan bod. Deze fabriek is gericht op de kunststoffen-, textiel- en designindustrie. Door de historische band van vele bedrijven uit deze industrieën met de oude vlas- en textielnijverheid ligt het zwaartepunt van deze cluster op de as Kortrijk-Gent met uitlopers richting Ieper, Roeselare en Tielt.

FABRIEK VOOR DE TOEKOMST
INNOVATOR IN NIEUWE MATERIALEN

De POM West-Vlaanderen engageert zich samen met de Ondernemerscentra, Voka en Unizo om de bedrijven via specifieke begeleidingstrajecten zo sterk mogelijk te betrekken in de nieuwe cluster.

Spinmaster

Het samenwerkingsverband tussen Centexbel en Flanders' PlasticVision, afdeling Vlaams Kunststofcentrum is een concreet voorbeeld van de Fabriek voor de Toekomst Nieuwe Materialen. Beide kenniscentra bundelen hun krachten in het domein van de polymeren en polymeerverwerking en zullen gezamenlijk specifieke diensten voor bedrijven uitwerken. Met de Spin Master, een gemeenschappelijke investering van Centexbel en Devan Chemicals uit Ronse, wordt in de toekomst van de kunststoffen- en textielindustrie in Vlaanderen geïnvesteerd. De Spinmaster is een nieuwe en uniek geconfigureerde multifilamentlijn die uitgerust is om zowel tapijtgarens te extruderen als vlakke CF- en POY-garens.

➧ *Meer info: Fabriek voor de Toekomst Nieuwe Materialen Eefje Hernalsteen, tel. 050 40 73 70, eefje.hernalsteen@pomwvl.be*

Let's cayman

U bent formidabel!

Als ondernemer verdient u vandaag – meer dan ooit – een compliment. Het hoofd boven water houden in deze harde tijden, is niet evident. Goede communicatie kan u daarbij helpen. Met een doordachte communicatiestrategie kan u zelfs het verschil maken en blijft u niet onopgemerkt. Contacteer ons op 050 671 724 of surf naar **cayman.be** en wen alvast aan de complimenten die u straks krijgt.

Cayman maakt deel uit van de groep VANDEN BROELE SINCE 1957

Heeft iemand al gezegd dat u formidabel bent?

Complimenten krijgt u nooit genoeg!

Vindt u dat uw bedrijf meer complimenten verdient? Zorg er dan voor dat u in het oog springt! Wij verzorgen uw online en print communicatie en de complimenten komen vanzelf wel.

VANDEN BROELE SINCE 1957

www.vandenbroele.be | Lieven Bauwensstraat 33, Brugge | +32 50 546 177 | info@vandenbroele.be

Jongerentoerisme onder de radar

Hoeveel toeristen komen er naar een stad? Simpele vraag, maar niet zo eenvoudig te beantwoorden. Traditioneel meten we het aantal bezoekers aan de hand van geregistreerde overnachtingen in logies zoals hotels en jeugdlogies, maar in de voorbije tien jaar zijn enkele verblijfsvormen opgekomen die buiten de lijntjes kleuren. Denk maar aan platforms als **www.couchsurfing.org** en **www.airbnb.com**: populair, maar door het informele karakter blijven die bezoekers onzichtbaar in de statistieken. Zeker in het jongerensegment groeit de indruk dat een groot deel "onder de radar" blijft, zeker als je ook bezoek aan familie of (studerende) vrienden meerekent.

Tot nu toe was dat vooral een buikgevoel, maar afgelopen zomer heeft WES een face-to-face-enquête bij meer dan 1.700 jongeren afgenomen in Antwerpen, Brugge, Brussel, Gent, Leuven en Mechelen om daar ook een cijfer op te kleven. De resultaten van het onderzoek zullen ook internationaal op belangstelling kunnen rekenen, want dit soort van kwantitatieve research naar informeel toerisme is nog heel schaars. De resultaten worden publiek gemaakt op het colloquium "Act Like a Local" over trends in jongerentoerisme op 29 en 30 november in Brussel (http://brussels.use-it.travel/actlikealocal/). Het onderzoek is een initiatief van TOURIST INFO FOR YOUNG PEOPLE vzw in samenwerking met vzw Kunststeden Vlaanderen, Toerisme Vlaanderen en VISITBRUSSELS vzw.

› Voor meer informatie, contacteer **Anne Verhaeghe**
anne.verhaeghe@wes.be, 050 36 71 42

Behoeftenonderzoek verblijfsrecreatieve terreinen in Limburg

De Provincie Limburg heeft WES gevraagd een marktanalyse en (ruimtelijk) behoeftenonderzoek van openluchtrecreatieve terreinen in Limburg uit te voeren. Deze domeinen omvatten campings, verblijfparken en vakantieparken.

De Limburgse beleidsinstanties worden op vandaag geconfronteerd met een hele reeks plannen vanwege bestaande en nieuw geplande openluchtrecreatieve terreinen. Deze plannen brengen bij realisatie een aanzienlijke uitbreiding van het huidige aanbod met zich mee van circa 25% tot 40%.

De cruciale vraag is of de markt een dergelijke groei van het aantal verblijfplaatsen in Limburg aankan.

Het project heeft dan ook drie doelstellingen:

- het uitvoeren van een onderbouwde marktanalyse en van een ruimtelijk behoeftenonderzoek van de openluchtrecreatieve terreinen in de provincie Limburg;
- het formuleren van ruimtelijke beleidsaanbevelingen die van dienst kunnen zijn voor de ontwikkeling en implementatie van het provinciale Limburgse beleid rond ruimtelijke ordening en toerisme;
- het verkrijgen van kennis en inzichten om de projectaanvragen te kunnen beoordelen en afwegen vanuit de oogpunten ruimtelijke ordening en toerisme.

› Voor meer informatie, contacteer **Rik De Keyser**
rik.dekeyser@wes.be, 050 36 71 02

Visie omtrent de detailhandelsontwikkelingen in Beringen

De stad Beringen wenst het bestaande detailhandelsapparaat binnen het kleinstedelijke gebied uit te breiden. Hiervoor komen diverse projecten in aanmerking. Er is het retailpark be-MINE als onderdeel van de reconversie van de mijnsite, maar ook Beringen-centrum biedt op termijn mogelijkheden voor een woon- en winkelproject via de herbestemming van de schoolsites. Aan WES werd gevraagd om na te gaan wat de **marktmatige haalbaarheid** is van bovenstaande projecten, alsook om een **overkoepelende ontwikkelingsvisie** te maken. Hierbij dient aandacht te gaan naar de complementariteit met het bestaande detailhandelsapparaat.

In het eerste luik van deze studie werd er meer inzicht verworven in de huidige werking van het bestaande detailhandelsapparaat in Beringen en wordt er ook reeds gepeild naar de toekomstige potentie en ambitie van Beringen als winkelstad.

In het tweede luik werd de marktmatige haalbaarheid van de verschillende projecten afgetoetst. De interactie tussen de verschillende projecten werd onder de loep genomen.

Het derde luik omvat de opmaak van een overkoepelende ontwikkelingsvisie. Rekening houdend met de marktruimte en de concrete marktvraag vanuit bewoners en bezoekers, alsook het ambitieniveau werden er keuzes gemaakt en prioriteiten gesteld inzake de verschillende projecten. Het simultaan ontwikkelen van alle projecten zou immers leiden tot een overaanbod van winkelruimte en zou het marktevenwicht verstoren.

Voor elk project werd ten slotte een deelvisie neergeschreven omtrent de gewenste ontwikkeling. Branchemix, positionering, concrete invulling, mogelijke enseignes, modulegrootte en tijdsperspectief kwamen hierbij aan bod. Er werden specifieke suggesties gedaan om de synergie met het bestaande handelsapparaat te maximaliseren.

- Wil uw stad of gemeente de ontwikkeling van uw toekomstig detailhandelsapparaat onder de loep nemen, of wil u als projectontwikkelaar een concreet zicht op de marktmatige haalbaarheid van uw project, contacteer dan **Pascal Steeland** pascal.steeland@wes.be, 050 36 71 47

De ‘online’ hartslag van de kleinhandel in Vlaanderen

De Vlaamse regering en haar Agentschap Ondernemen hebben na een Europese aanbesteding het project ‘Commerciële Inspiratie’ toegewezen aan een consortium van WES en de ondernemersorganisatie Unizo.

Deze opdracht omvat een trajectbegeleiding van 600 detailhandelaars, horeca en diensten op het vlak van de vernieuwing van hun zaak.

De opdracht loopt over vier jaar waarbij WES en Unizo een evenwaardige rol opnemen. WES staat in voor de kenniscoördinatie, methodologische ontwikkeling en de begeleiding van het project.

De basisopzet is om bij gevestigde detailhandelaars een proces op gang te brengen zodat zij gaan nadenken over hun toekomst binnen het snel evoluerende detailhandelslandschap en de rol van de fysische winkel. Deze evoluties kunnen voor de detailhandelaar zowel betrekking hebben op opportuniteiten als op bedreigingen. De winkel is niet langer de enige plaats waar de consument zich oriënteert en koopt. De informatie-, verkoop- en servicefunctie van de detailhandel wijzigt drastisch. Hoe kan de winkelier de opportuniteiten benutten en hoe kan hij zich wapenen tegen de bedreigingen?

Bijzondere aandacht in het project gaat naar de aanwezigheid van de detailhandelszaak online, de digitale mogelijkheden instore en outstore, de inzet van sociale media, multichannel, e-commerce, m-commerce, mobiele mogelijkheden, …

Agentschap Ondernemen beoogt hiermee een direct effect te hebben op het ondernemerschap en het vernieuwingsgedrag van de detailhandelaar binnen het snel evoluerende detailhandelslandschap.

Dit project kadert in het Nieuw Actieplan Ondernemerschap van Vlaanderen in Actie (VIA).

Onderzoek en Ontwikkeling in West-Vlaanderen, uitgave van de POM West-Vlaanderen, vindt u ook in de WES-bibliotheek. Daar de resultaten van het rapport reeds uitvoerig besproken werden in het artikel van Nele Depestel ''Een staalkaart van Onderzoek & Ontwikkeling in West-Vlaanderen" geven we graag wat ruimte aan andere waardevolle publicaties over het thema van dit nummer.

Innoveren doe je zo!

Praktisch aan de slag met innovatie. Een leer-, doe- en werkboek met tips en handige tools uitgewerkt op aparte, zelfs uitneembare, fiches in de vorm van een Atomaschrift. Onder de rubriek 'Hulp' weet u meteen waar u terecht kan met vragen over innovatie in uw bedrijf. Of doe de innovatiescan op ikinnoveer.be/scan. Op basis van uw scan, krijgt u per post raad op maat van uw bedrijf. U kan zich ook laten inspireren door andere ondernemers. Zij tonen aan dat innovatie gaat van kleine verbeteringen met groots resultaat tot heel drastische koerswijzigingen, mogelijk in alle sectoren. Tot slot werden enkele innovatieboeken samengevat.

Ontdek dit alles ook digitaal op www.ikinnoveer.be

Auteurs: Peter Bertels et al.
Uitgave : Flanders DC, 2013
ISBN 9789081475419

Speurgids ondernemen en innoveren 2013

Nieuw in deze jaarlijkse uitgave van het departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) van de Vlaamse overheid is dat het overzicht van de kredieten niet enkel beperkt is tot het beleidsdomein EWI. Met het oog op een duurzame transformatie van het Vlaams economisch weefsel werden zes strategische doelstellingen geformuleerd: hulp aan bedrijven in crisis, meer en sterker ondernemerschap, meer groene economie, meer groeiende ondernemingen, meer innovatieve en kennisintensieve economie en een sterkere internationalisering van de Vlaamse economie.

Verder vindt u in deze uitgave diverse analyses van de overheids-inspanningen voor O&O en een kernindicator voor het innovatiebeleid. De inspanningen worden tevens vergeleken met die in andere landen.

Redactie : Dietrich Van der Weken et al.
Uitgave: Vlaamse overheid-Departement EWI, 2013
Te downloaden op de site van EWI of
via www.kennisplatformeconomie.be

Flanders outlook 2013: a benchmarking of Flanders amongst the European regions

Waar positioneert Vlaanderen zich binnen een aantal Europese regio's (15) op het vlak van economisch-innovatieve ontwikkelingen? Dit is het opzet van de jaarlijkse Flanders outlook.
Het beeld van de innovatieve ontwikkelingen in Vlaanderen blijkt gemengd te zijn. Enerzijds beschikt Vlaanderen over een hoog opgeleide bevolking (3de plaats tussen de benchmarkregio's), maar anderzijds is het levenslang leren nog te weinig ingeburgerd, wat nodig blijft in een snel ontwikkelde kennismaatschappij. Anno 2011 bedroegen de Vlaamse O&O-uitgaven 2,4% van het bbp (gewestniveau). Het belang van de kennisintensieve industrie in de economie in Vlaanderen is, in vergelijking met de benchmarkregio's, vrij hoog (4de positie in 2011). Het Nieuw Industrieel Beleid wil dit verder versterken.

Auteur : Studiedienst van de Vlaamse regering
Uitgave: Vlaamse overheid, 2013
Te downloaden op de site van de Vlaamse overheid of
via www.kennisplatformeconomie.be

Onrechtstreekse federale steunmaatregelen voor onderzoek en technologische ontwikkeling (O&O)

In dit verslag, gericht aan de Kamers van Volksvertegenwoordigers, heeft het Rekenhof de fiscale en parafiscale steunmaatregelen onderzocht die de federale overheid gebruikt om onderzoek en ontwikkeling onrechtstreeks te stimuleren. Bijzondere aandacht ging hierbij naar de gedeeltelijke vrijstelling van bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers en de aftrek van octrooi-inkomsten. Het Rekenhof stelde vast dat de regelgeving onduidelijk is waardoor er te veel ruimte is voor interpretatie en de naleving ervan moeilijk kan worden gecontroleerd. De regelgeving is onvoldoende omkaderd door een innovatiebeleid dat aan doelstellingen is gekoppeld, planmatig wordt uitgevoerd en regelmatig wordt geëvalueerd.

Uitgave : Rekenhof, 2013
Te downloaden op de site van het Rekenhof of
via www.kennisplatformeconomie.be

Innovation union scoreboard 2013

De jaarlijkse innovation union scoreboard biedt een vergelijkbaar overzicht van de onderzoeks- en innovatieve inspanningen van de 27 EU-lidstaten, alsook deze van Kroatië, IJsland, Macedonië, Noorwegen, Servië, Zwitserland en Turkije, dit gebaseerd op 24 indicatoren.
De internationale positionering wordt duidelijk via vier clusters: de 'innovatieve leiders', met Zweden op kop - de 'innovatieve volgers', met Nederland, GH Luxemburg en België in de top drie - de 'gemiddelde innovators' en ten slotte de 'bescheiden innovators'. Om de twee jaar wordt de innovation union scoreboard aangevuld met de regional innovation scoreboard.

Uitgever : European Commission, 2013
ISBN 978-92-79-27583-8
Te downloaden op de site van de EC-DG Enterprise & Industry of via www.kennisplatformeconomie.be

Regional innovation scoreboard 2012

Deze tweejaarlijkse uitgave onderzoekt, voor zover beschikbaar, 12 van de 24 indicatoren getoetst in de innovation union scoreboard maar dan op regionaal niveau, meer bepaald op het niveau van de NUTS 1- en NUTS 2-regio's van de Europese Unie, Kroatië, Noorwegen en Zwitserland. (NUTS is de afkorting voor de Nomenclatuur van territoriale eenheden voor de statistiek opgemaakt door Eurostat).

Uitgever : European Commission, 2012
IISBN 978-92-79-26308-8
Te downloaden op de site van de EC-DG Enterprise & Industry of via www.kennisplatformeconomie.be

Science, technology and innovation in Europe, 2013 ed.

Deze uitgave van Eurostat bestaat uit drie delen: de investeringen in onderzoek en ontwikkeling, monitoring van de kenniswerkers, HR in wetenschap en technologie. Met als laatste luik: indicatoren over productiviteit en concurrentiepositie, dit voor de 27 EU-landen.

Auteur: European Commission
Uitgave: Publications Office of the European Union, 2013
Reeks: Theme: Science and technology, Collection: Pocketbooks
ISBN 978-92-79-26922-6

Te downloaden op de site van de EC-DG Enterprise & Industry of via www.kennisplatformeconomie.be

DesignX50 n° 4: innovatieve producten uit de regio Kortrijk

Deze uitgave is een bundeling van 50 producten, innovatief met een hoog designgehalte, het resultaat van productontwikkeling uit diverse sectoren. De selectie werd uitgevoerd door een vakkundige jury onder leiding van topdesigner Stefan Schöning. Het is een mooie illustratie van het creatieve vermogen van de regio Kortrijk.

Redactie: An Michiels en Björn Crul
Uitgever : Designregio Kortrijk, 2013, 4e ed. 'DesignX50'
ISBN 978-90-8160-241-9

Onze volledige catalogus vindt u op www.kennisplatformeconomie.be' Zoeken via trefwoorden: 'Onderzoek en Ontwikkeling' en 'Productontwikkeling' bieden u de mogelijkheid om ook andere boeken en artikels over het thema te vinden.

Ook het lezen waard!

Gezondheidszorg: meer dan geneeskunde

Geert Messiaen verdedigt met vaste overtuiging het sociale zekerheidssysteem in België, ook in het Europa van morgen. Met dit boek over de rol en uitdagingen van de ziekenfondsen voltooit hij zijn trilogie over de gezondheidszorgproblematiek.
De auteur beschouwt de ziekenfondsen als een hefboom naar een meer rechtvaardiger samenleving waarin de patiënt als mens centraal staat. Tevens moeten de ziekenfondsen zich profileren als kenniscentra van de ziekte- en invaliditeitsverzekering. Transparantie over de kwaliteit, de prijs en de zorg dringt zich op. Uitdagingen genoeg in de ziekenfondswereld.

Auteur : Geert Messiaen
Uitgave: Garant, 2013
ISBN 978-90-441-3048-5

BELGIE FISCAAL PARADIJS VOOR INNOVATIE

Stefaan KINDT • zaakvoerder ALASKA KORTRIJK - IEPER
Peter HACKE • zaakvoerder ALASKA BRUGGE

Stefaan Kindt

Peter Hacke

In het kader van het thema van dit nummer wordt naar goede gewoonte ook het fiscale aspect van innovatie belicht. De fiscaliteit is in dit land meestal geen leuke story maar dit keer is dat eigenlijk wel anders. Als het goed is mag het ook gezegd worden.

De combinatie van de woorden "innovatie" en "fiscaliteit" zullen sommigen doen denken aan innovatieve technieken om de belastinglast zo veel mogelijk te drukken.
Anderen zullen dan weer aan innovaties in de fiscaliteit denken. Meestal worden dan omwentelingen bedoeld, die tabula rasa maken met het verleden.
Geen van beide zijn hier aan de orde want we hebben het hier over "the real economy", zijnde tastbare producten.
Uit wat volgt mag inderdaad duidelijk blijken dat productinnovaties fiscaal uitermate verwend worden in België. We wikken onze woorden maar de metafoor 'Monaco aan de Noordzee' ligt niet veraf!

1. Vrijstelling van 80% van de octrooi-inkomsten voor vennootschappen

Hierbij is het van geen belang of het octrooi ontwikkeld is door de vennootschap zelf, dan wel aangekocht door de vennootschap en verbeterd door haar eigen onderzoekscentra, die zelfstandig kunnen werken.
Deze onderzoekscentra moeten zelfs niet in België liggen!
Tot vorig jaar (aanslagjaar 2013) was deze maatregel voorbehouden voor grote vennootschappen met eigen onderzoekscentra, maar vanaf aanslagjaar 2014 is dit ook toegestaan aan kleine ondernemingen, die deze octrooien niet zelf ontwikkeld, noch verbeterd hebben in eigen onderzoekscentra.
De vrijstelling slaat zowel op octrooien als op aanvullende beschermingscertificaten en licentierechten.
De vrijstelling geldt enkel voor de netto-inkomsten van octrooien. Dit is na aftrek van de vergoedingen betaald aan derden en de afschrijvingen op de aankoopprijs van de octrooien.

2. Belastingvermindering van 15,5 of 21,5% van de investeringen in octrooien en in bepaald onderzoek en ontwikkeling door vennootschappen en natuurlijke personen

Bovenop de aftrek van kosten en de afschrijving van de aankoopprijs van octrooien en activa voor de bevordering van bepaald onderzoek, is er een bijkomende belastingaftrek van 15,5% van de aankoopprijs in het jaar van aankoop of 21,5% (aanslagjaar 2014) van de afschrijving van deze activa en dit gedurende de hele periode van afschrijving. Het fiscale leven kan ook mooi zijn in België !
Naast de octrooien gaat het om vaste activa die gebruikt worden voor onderzoek en ontwikkeling van nieuwe producten en toekomstgerichte technologieën die effect hebben op het leefmilieu, of die beogen het negatieve effect zo veel mogelijk te beperken.
Wanneer er onvoldoende winst is, kan deze aftrek overgedragen worden.
Volledigheidshalve dient ook vermeld te worden dat deze belastingaftrek ook kan genoten worden voor vaste activa die dienen voor rationeler **energieverbruik**, voor de verbetering van industriële processen uit energetische overwegingen en, in het bijzonder, voor de terugwinning van energie in de industrie.
De gespreide investeringsaftrek van 21,5% geldt enkel voor activa in onderzoek en ontwikkeling. Niet voor octrooien en de hiernavermelde energiebesparende investeringen.

3. Premies voor innovaties aan werknemers, vrij van belastingen en RSZ

Onder bepaalde voorwaarden kan een werknemer een innovatiepremie krijgen die volledig vrij is van belastingen en RSZ-bijdragen.
In grote lijnen komen de voorwaarden hierop neer:

- max. 10% van het aantal werknemers en max. 10 werknemers per jaar
- de innovatie wordt werkelijk toegepast in de onderneming
- de premie komt bovenop het loon en vormt geen vervanging
- ze bedraagt max. 1 maandloon per werknemer per jaar en max. 1% van de totale loonmassa
- mededeling aan de minister van Economie en de RSZ.

4. Vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor wetenschappelijke onderzoekers

Niet alleen universiteiten, maar ook privéondernemingen die onderzoekers tewerkstellen, genieten een vrijstelling van doorstorten van bedrijfsvoorheffing op het loon van deze werknemers.

De onderzoekers moesten aanvankelijk een doctordiploma hebben in toegepaste of exacte wetenschappen, in de geneeskunde of de diergeneeskunde, of van burgerlijk ingenieur. Sinds 2007 zijn ook bepaalde masters of gelijkwaardige diploma's voldoende.

De vrijstelling houdt in dat de bedrijfsvoorheffing weliswaar volledig wordt ingehouden op het loon van de onderzoekers, maar dat ze niet moet doorgestort worden aan de Staat.

De vrijstelling bedraagt tot 80%.

Ons belastingsysteem kan bezwaarlijk innovatief genoemd worden, maar 'innovatie' wordt door de fiscus duidelijk wel in de watten gelegd.

Dan hebben we nog niet gesproken van de talrijke **subsidiemogelijkheden** voor innovatie.

Hiermee wordt het belang van innovatie nog maar eens onderstreept vanuit onverwachte hoek. ■

skinn.be
burocenter®
organising your office

print & copy furniture informatics
www.burocenter.be
Lieven Bauwensstraat 15 • 8200 Brugge • Tel. 050 32 04 08 • Fax 050 31 19 12
toonzaal elke werkdag open van 8u45 tot 12u00 & van 13u30 tot 17u30 (vrijdag tot 17u00)

Colofon

De artikelen in West-Vlaanderen Werkt zijn niet noodzakelijk de weergave van officiële standpunten van WES. Bij naamvermelding verschijnt de bijdrage onder de verantwoordelijkheid van de auteur.

Reproductie van of verwijzing naar één van de artikelen mag uitsluitend met correcte vermelding van auteur en bron én mits het bezorgen van een kopie aan de redactie.

Redactiecomité
Voorzitter: prof. dr. Norbert Vanhove
Rik De Keyser, Tanja Termote, Lieselot Denorme, Brigitte Declerck, Pascal Steeland, Lode Vanden Bussche

Coördinatie en eindredactie
Jan Bart Van In

Verantwoordelijke uitgever
Norbert Vanhove
Krakkestraat 3, 8200 St.-Andries (Brugge)

Advertentiewerving
Johan Bisschop
tel. 050 36 71 18 - fax 050 36 31 86
e-mail: johan.bisschop@wes.be

Oplage: 4.600 exemplaren

Redactie
WES vzw
Baron Ruzettelaan 33
8310 Brugge-Assebroek
tel. 050 36 71 36
fax 050 36 31 86
BTW BE 0408 382 668
E-mail: redactie@wes.be
www.westvlaanderenwerkt.be

Opmaak: WES
Foto cover: Renson nv

Druk: Vanden Broele, Brugge

MIX Paper from responsible sources FSC® C003371
Lid van de Unie van de Uitgevers van de Periodieke Pers

ISSN=1374-6235

'West-Vlaanderen Werkt'

West-Vlaanderen Werkt is een uitgave van WES vzw.
In elk nummer brengen wij:

- sociaaleconomisch nieuws met speciale aandacht voor West-Vlaanderen;
- wetenschappelijk onderbouwde artikelen en actuele informatie voor privaat en publiek management.

Abonnement

Een jaarabonnement 2013 is gratis.
Het tijdschrift 'West-Vlaanderen Werkt' verschijnt viermaal per jaar.
Registreren kan via de website van WES: www.wes.be

Wet op de privacy van 8/12/1992

'West-Vlaanderen Werkt' wordt u gratis toegestuurd door WES vzw. Indien uw gegevens onjuist zijn of indien u het tijdschrift niet meer wenst te ontvangen, neem dan contact met de redactie. WES deelt uw persoonlijke gegevens niet mee aan derden.

Andere WES-publicaties

Meerwaardeneconomie

'Zonder vooroordelen' - getuigenissen van West-Vlaamse organisaties over het werken met kansengroepen, 2007, 48 blz., gratis publicatie.

Regionale economie

(Ver)ken uw grens. Onderzoek naar de grensoverschrijdende bezoekersstromen in de Euregio Scheldemond, 2007, 35 blz.

Reeks Facetten van West-Vlaanderen

60 Shoppingcentra in de weegschaal. Inspiratiegids voor de toepassing van het ruimtelijke afwegingskader voor grootschalige detailhandel, 46 blz., € 30,00.
59 Transvisite: grensoverschrijdende koop- en bezoekersstromen tussen West-Vlaanderen en Noord-Frankrijk, 2012, 40 blz., € 30,00
58 Demografische veranderingen en uitdagingen voor de West-Vlaamse regio's, 2011, 120 blz., € 30,00
57 Economische betekenis van het agrocomplex in West-Vlaanderen, 2009, 78 blz., € 30,00
56 Logistieke poort West-Vlaanderen, 2008, 82 blz., € 25,00
55 Koopstromen in kaart, 2007, 102 blz., € 25,00
54 Duurzame kwaliteit voor bedrijventerreinen, 2006, 64 blz., € 25,00

De betalende publicaties zijn btw inbegrepen, exclusief portkosten

*De volledige lijst van alle publicaties vindt u op **www.wes.be/publicaties** of kunt u aanvragen via **info@wes.be** of telefonisch via **050 36 67 70** Ook terug te vinden op **www.kennisplatformeconomie.be***

REO VEILING

Proef al onze smaken

600 ton verse en gezonde groenten en fruit. Dat is de dagelijkse aanvoer op de REO Veiling Roeselare, een grote Belgische telerscoöperatie. De REO Veiling verhandelt meer dan 60 verschillende groente- en fruitsoorten die met passie en vakkennis geteeld worden door bijna 3.000 ledenvennoten. Deze producten met een onberispelijke kwaliteit vinden in optimale omstandigheden hun weg naar de consument. Transparante voedselveiligheid, smaakvolle versheid en duurzame ontwikkelingen komen daarbij op de eerste plaats.

www.reo.be
REO | Oostnieuwkerksesteenweg 101
B-8800 Roeselare
Tel. 051 23 12 11 | Fax 051 23 12 89
info@reo.be

RESPONSIBLY FRESH FLANDRIA

SYNTRA WEST

www.syntrawest.be

OPLEIDINGEN
voor wie vooruit wil!

Meer en beter ondernemen met Syntra West.

- Opleiding
- Opleidingsplanning en competentiemanagement
- Begeleiding en advies
- Subsidieadvies

Voor meer inlichtingen in verband met onze dienstverlening aan bedrijven kunt u terecht op **078 353 653** of via e-mail: **info@syntrawest.be**

www.syntrawest.be

Syntra West vzw is erkend door de Vlaamse Regering
ISO 9001: 2008 gecertificeerd

Met de steun van West-Vlaanderen